

Kasutusjuhend

© Copyright 2013 Hewlett-Packard Development Company, L.P.

Bluetooth on selle omanikule kuuluv kaubamärk ja Hewlett-Packard Company kasutab seda litsentsi alusel. Microsoft ja Windows on ettevõtte Microsoft Corporation USA-s registreeritud kaubamärgid. SD logo on selle omaniku kaubamärk.

Käesolevas dokumendis sisalduvat teavet võidakse ette teatamata muuta. Ainsad HP toodete ja teenuste garantiid on sätestatud vastavate toodete ja teenustega kaasnevates garantiid lühiavaldustes.

Käesolevas dokumendis avaldatud ei või mingil juhul tõlgendada täiendava garantii pakkumisena. HP ei vastuta siin leiduda võivate tehniliste või toimetuslike vigade ega väljajätmiste eest.

Esimene väljaanne: juuni 2013

Dokumendi number: 729868-E41

Tootemärkus

Selles juhendis on kirjeldatud funktsioone, mis on enamiku mudelite puhul samad. Mõni funktsioonidest ei pruugi teie arvutis saadaval olla.

Tarkvaratingimused

Sellesse arvutisse eelinstallitud mis tahes tarkvaratoodet installides, kopeerides, alla laadides või mis tahes muul viisil kasutades nõustute, et olete kohustatud järgima HP lõppkasutaja litsentsilepingu (EULA) tingimusi. Kui te litsentsilepingu tingimustega ei nõustu, on ainuke teile saadaolev heastamisvahend kogu selle toote (riistvara ja tarkvara) kasutamata tagastamine 14 päeva jooksul raha tagasimakse taotlemiseks kooskõlas ostukoha tagasimaksetingimustega.

Kui soovite lisateavet või arvuti täielikku hüvitamist, võtke ühendust kohaliku müügipunktiga (müüjaga).

Ohutusmärkus

⚠ HOIATUS! Kuumusest tulenevate vigastuste või arvuti ülekuumenemise vältimiseks ärge hoidke arvutit kasutamise ajal süles ega tõkestage arvuti ventilatsiooniavasid. Kasutage arvutit ainult kõval tasasel alusel. Jälgige, et mõni muu kõva (nt kõrvalasuv printer) või pehme pinnaga (nt padjad, vaip või riietusese) objekt ei blokeeriks õhuvoolu liikumist ventilatsiooniavadest. Samuti ärge hoidke arvuti kasutamisel vahelduvvooluadapterit vastu nahka või pehme pinnaga objekti (nt padjad, vaip või riietusese). Arvuti ja vahelduvvooluadapter vastavad infotehnoloogiaseadmete rahvusvahelises ohutusstandardis International Standard for Safety of Information Technology Equipment (IEC 60950) sätestatud välispinna temperatuuri nõuetele.

Sisukord

1 Õigesti käivitamine	1
Parimad kasutusviisid	1
Lõbusad tegevused	1
Veel HP ressursse	2
2 Arvuti tundmaõppimine	4
Teabe leidmine riist- ja tarkvara kohta	4
Riistvara tuvastamine	4
Tarkvara tuvastamine	4
Parem külg	5
Vasak külg	6
Ekraan	7
Pealmine pool	8
Puuteplaat	8
Märgutuled	9
Nupud ja kõlarid	10
Klahvid	11
Põhi	12
Märgised	13
3 Ühenduse loomine võrguga	15
Ühenduse loomine traadita võrguga	15
Traadita ühenduse juhtelementide kasutamine	15
Traadita ühenduse nupu kasutamine	15
Operatsioonisüsteemi juhtelementide kasutamine	15
Andmete ja draivide ühiskasutus ning juurdepääs tarkvarale	16
WLAN-i kasutamine	16
Interneti-teenuse pakkuja kasutamine	17
WLAN-i häälestamine	17
Traadita ühenduse marsruuteri konfigureerimine	17
WLAN-i kaitsmine	18
Ühenduse loomine WLAN-iga	18
Bluetooth-seadmete (ainult teatud mudelitel) kasutamine	19
Ühendamine kaabelühendusega võrku	19
Ühenduse loomine kohtvõrguga (LAN)	19

4 Meelelahutusfunktsioonide nautimine	20
Multimeediumifunktsioonid	20
Veebikaamera kasutamine	21
Heli kasutamine	21
Kõlarite ühendamine	22
Kõrvaklappide ühendamine	22
Mikrofoni ühendamine	22
Heli kontrollimine	22
Video kasutamine	22
VGA-monitori või -projektori ühendamine	23
HDMI-seadme ühendamine	24
HDMI helisätete konfigureerimine	24
Heli- ja videofailide haldamine (ainult teatud mudelitel)	25
5 Puutežestide, osutusseadmete ja klaviatuuri abil navigeerimine	26
Puuteplaadi kasutamine	26
Puuteplaadižestide kasutamine	26
Koputamine	27
Kerimine	27
Kokkusurumine/suumimine	28
Pööramine (ainult teatud mudelitel)	28
Kahe sõrmega klõpsamine (ainult teatud mudelitel)	29
Sirvimine (ainult teatud mudelitel)	29
Servanipsud	30
Parem servanips	30
Ülaserva nips	30
Vasak servanips	31
Puutekraani žestide kasutamine (ainult teatud mudelitel)	32
Ühe sõrmega libistamine	32
Koputamine	33
Kerimine	33
Kokkusurumine/venitamine	34
Pööramine (ainult teatud mudelitel)	34
Servanipsud	35
Parem servanips	35
Vasak servanips	35
Ülaserva nips ja alaserva nips	36
Klaviatuuri ja hiire kasutamine	36
Klahvide kasutamine	36
Toiminguklahvide kasutamine	37
Microsoft Windows 8 kiirklahvide kasutamine	38

Kiirklahvide kasutamine	38
6 Toitehaldus	39
Une- või talveunerežiimi käivitamine	39
Unerežiimis käsitsi aktiveerimine ja sellest väljumine	39
Talveunerežiimi käsitsi aktiveerimine ja sellest väljumine (ainult teatud mudelitel)	40
Ärkamisel parooli nõudmise määramine	40
Toitemõõdiku ja -sätete kasutamine	40
Arvuti kasutamine akutoitel	40
Eemaldatava aku eemaldamine	41
Teabe otsimine aku kohta	41
Akutoite säästmine	41
Aku laetuse madala taseme tuvastamine	42
Aku laetuse madala taseme lahendamine	42
Aku laetuse madala taseme lahendamine, kui välistoide on saadaval	42
Aku laetuse madala taseme lahendamine, kui mitte ühtegi toiteallikat pole saadaval	42
Aku laetuse madala taseme lahendamine, kui arvuti ei saa talveunerežiimist väljuda	42
Kasutaja vahetatava aku hoiustamine	42
Kasutaja vahetatava aku kasutusest kõrvaldamine	43
Kasutaja vahetatava aku vahetamine	43
Arvuti kasutamine välisel vahelduvvoolutoitel	43
Toiteprobleemide tõrkeotsing	44
HP CoolSense (ainult teatud mudelitel)	44
Arvuti sulgemine (väljalülitamine)	44
7 Teabe haldamine ja ühiskasutus	46
USB-seadme kasutamine	46
USB-seadme ühendamine	46
USB-seadme eemaldamine	47
Mälukaardi sisestamine ja eemaldamine	47
8 Arvuti hooldamine	49
Jõudluse parandamine	49
Draivide käsitsemine	49
Kõvaketta vahetamine	49
HP 3D DriveGuardi kasutamine (ainult teatud mudelitel)	52
HP 3D DriveGuard olekute tuvastamine	52
Ketta defragmentori kasutamine	53
Kettapuhastuse kasutamine	53

Mälumoodulite lisamine või vahetamine	53
Programmide ja draiverite värskendamine	56
Arvuti puhastamine	56
Puhastustoimingud	57
Ekraani puhastamine (kombainseadmed ja sülearvutid)	57
Külgede ja kaane puhastamine	57
Puuteplaadi, klaviatuuri ja hiire puhastamine	57
Arvutiga reisimine või selle transportimine	58
9 Arvuti ja teabe turvalisuse tagamine	59
Paroolide kasutamine	59
Windowsi paroolide määramine	60
Häälestusutiliidi Setup Utility (BIOS) paroolide määramine	60
Interneti-turbe tarkvara kasutamine	60
Viirusetõrjetarkvara kasutamine	61
Tulemüritarkvara kasutamine	61
Tarkvaravärskenduste installimine	61
Kriitiliste turvavärskenduste installimine	61
HP ja muude tootjate tarkvara värskenduste installimine	61
Traadita võrgu turvalisuse tagamine	62
Tarkvararakenduste ja teabe varundamine	62
Valikulise turvakaabli luku kasutamine	62
10 Häälestusutiliidi Setup Utility (BIOS) ja riistvaradiagnostika HP PC Hardware Diagnostics (UEFI) kasutamine	63
Häälestusutiliidi Setup Utility (BIOS) avamine	63
BIOS-i värskendamine	63
BIOS-i versiooni tuvastamine	63
BIOS-i värskenduse allalaadimine	64
Riistvaradiagnostika HP PC Hardware Diagnostics (UEFI) kasutamine	64
Utiliidi HP PC Hardware Diagnostics (UEFI) laadimine USB-seadmesse	65
11 Varundus, taaste ja taastamine	66
Taasteandmekandja ja varundite loomine	66
HP taasteandmekandja loomine	67
Taastamine	68
Windows Refreshi kasutamine lihtsaks ja kiireks taastamiseks	69
Kõige eemaldamine ja Windowsi uuesti installimine	69
Taastamine HP Recovery Manageri abil	70
Mida peab teadma	70

HP taastesektsioonide kasutamine (ainult teatud mudelitel)	70
HP taasteandmekandja kasutamine taasteks	71
Arvuti buutimisjärjestuse muutmine	71
HP taastesektsiooni eemaldamine	72
12 Spetsifikatsioon	73
Sisendvõimsus	73
Töökeskkond	73
13 Elektrostaatiline lahendus	74
Tähestikuline register	75

1 Õigesti käivitamine

See arvuti on võimekas tööriist, mis aitab teil täiustada töötamis- ja meelelahutusvõimalusi. Lugege seda peatükki, et saada teavet selle kohta, kuidas arvutit pärast häälestamist parimal viisil kasutada, mida lõbusat arvutiga teha ning kust leida täiendavaid HP ressursse.

Parimad kasutusviisid

Oma nutikast investeeringust enama saamiseks tehke pärast arvuti häälestamist ja registreerimist järgmised toimingud.

- Ühendage arvuti kaabel- või traadita võrku, kui te seda veel teinud pole. Vt üksikasju peatükist [Ühenduse loomine võrguga lk 15](#).
- Tutvuge *Windows 8 põhitõdede juhendi* abil uue Windows® 8 funktsioonidega.
- Tutvuge arvuti riist- ja tarkvaraga. Lisateavet leiate jaotistest [Arvuti tundmaõppimine lk 4](#) ja [Meelelahutusfunktsioonide nautimine lk 20](#).
- Värskendage või ostke viirusetõrjetarkvara. Lisateavet leiate jaotisest [Viirusetõrjetarkvara kasutamine lk 61](#).
- Varundage kõvaketas, luues taastekettad või taastedraivi. Vt peatükki [Varundus, taaste ja taastamine lk 66](#).

Lõbusad tegevused

- Teate juba, et saate arvutis vaadata YouTube'i videoid. Kuid kas teadsite, et saate arvuti ühendada ka teleri või mängukonsooliga? Lisateavet leiate jaotisest [HDMI-seadme ühendamine lk 24](#).
- Teate juba, et saate arvutis muusikat kuulata. Kuid kas teadsite, et saate arvutis voogedastuse abil kuulata ka otseülekanDES raadio muusika- või jutusaateid terve maailmast? Vt [Heli kasutamine lk 21](#).
- Teate juba, et saate Microsofti rakendustega luua võimsaid esitlusi. Kuid kas teadsite, et saate arvuti ühendada ka projekoriga, et oma ideid teistega jagada? Vt [VGA-monitori või -projektor ühendamine lk 23](#).
- Piltidega ja teksti sisaldavate lehtedega sujuvaks töötamiseks saate kasutada puuteplaadi ja Windows 8 puutežeste. Vt [Puuteplaadižestide kasutamine lk 26](#) ja [Puutekraani žestide kasutamine \(ainult teatud mudelitel\) lk 32](#).

Veel HP ressursse

Olete juba arvuti sisselülitamiseks ja selle juhendi leidmiseks kasutanud *Häälestusjuhiseid*. Toote üksikasjade ressursside, juhiste ja muu leidmiseks kasutage seda tabelit.

Ressurss	Sisu
<i>Häälestusjuhised</i>	<ul style="list-style-type: none">• Arvuti häälestuse ja funktsioonide ülevaade
Juhend <i>Windows 8 põhitõed</i>	<ul style="list-style-type: none">• Ülevaade Windows® 8 kasutamisest
Spikri ja toe rakendus	<ul style="list-style-type: none">• Lai valik juhiseid ja tõrkeotsingu nõuandeid
Spikri ja toe rakenduse avamiseks tippige avaluval s ja seejärel valige Spikker ja tugi . USA toe kontaktandmed leiate veebiaadressilt http://www.hp.com/go/contactHP . Ülemaailmse toe kontaktandmed leiate veebiaadressilt http://welcome.hp.com/country/us/en/wwcontact_us.html .	
<i>Ohutuse ja mugavuse juhend</i>	<ul style="list-style-type: none">• Tööjaama õige häälestus
Juhendile ligipääsemine	<ul style="list-style-type: none">• Arvutikasutajate kehahoiakut ja tööharjumusi käsitlevad juhtnõõrid, mis suurendavad mugavustunnet ja vähendavad vigastusohu• Elektri- ja mehaanilise ohutuse teave
<ol style="list-style-type: none">1. Sisestage avakuval sõna support ja valige rakendus HP Support Assistant.2. Valige üksus Minu arvuti ja seejärel üksus Kasutusjuhendid.	
– või –	
Külastage veebisaiti http://www.hp.com/ergo .	
Ülemaailmne tugi	<ul style="list-style-type: none">• Võrguvestlus HP tehnikuga• E-posti tugi• Toeteenuste telefoninumbrid• HP teeninduskeskuste asukohad
Oma emakeelsete tugiteenuste saamiseks minge veebilehele http://welcome.hp.com/country/us/en/wwcontact_us.html .	
<i>Normatiiv-, ohutus- ja keskkonnamärkused</i>	<ul style="list-style-type: none">• Olulised eeskirjad, sh teave akude õige utiliseerimise kohta
Juhendile ligipääsemine	
<ol style="list-style-type: none">1. Sisestage avakuval sõna support ja valige rakendus HP Support Assistant.2. Valige üksus Minu arvuti ja seejärel üksus Kasutusjuhendid.	

Ressurss	Sisu
<p><i>Piiratud garantii*</i></p> <p>Juhendile ligipääsemine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sisestage avakuval sõna <code>support</code> ja valige rakendus HP Support Assistant. 2. Valige üksus Minu arvuti ja seejärel üksus Garantii ja teenused. <p>– või –</p> <p>Külastage veebisaiti http://www.hp.com/go/orderdocuments.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arvuti spetsiaalne garantiiteave
<p>* Tootele kehtiva selgesõnalise HP piiratud garantii leiate arvutis saadaolevate kasutusjuhendite hulgast ja/või pakendis kaasas olevalt CD-lt/DVD-lt. Mõne riigi/piirkonna puhul on pakendis kaasas trükitud HP piiratud garantii. Riigi/piirkonna puhul, kus paber kandjal garantiid kaasas pole, võite taotleda trükitud koopiat veebiaadressilt http://www.hp.com/go/orderdocuments või kirjutades HP-le järgmistel aadressidel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Põhja-Ameerika: Hewlett-Packard, MS POD, 11311 Chinden Blvd., Boise, ID 83714, USA • Euroopa, Lähis-Ida, Aafrika: Hewlett-Packard, POD, Via G. Di Vittorio, 9, 20063, Cernusco s/Naviglio (MI), Italy • Aasia, Vaikse ookeani piirkond: Hewlett-Packard, POD, P.O. Box 200, Alexandra Post Office, Singapore 911507 <p>Kui taotlete garantii trükitud koopiat, lisage palun toote number, garantiiaeg (esitatud hooldusmargisel), nimi ja postiaadress.</p> <p>NB! ÄRGE tagastage oma HP tooteid nimetatud aadressidel. USA toe kontaktandmed leiate veebiaadressilt http://www.hp.com/go/contactHP. Ülemaailmse toe kontaktandmed leiate veebiaadressilt http://welcome.hp.com/country/us/en/wwcontact_us.html.</p>	

2 Arvuti tundmaõppimine

Teabe leidmine riist- ja tarkvara kohta

Riistvara tuvastamine

Et saada teada, milline riistvara arvutisse paigaldatud on, toimige järgmiselt.

1. Tippige avakuval ja seejärel valige **Juhtpaneel**.
2. Valige **Süsteem ja turve**, seejärel klõpsake alas **Süsteem** valikut **Seadmehaldur**.

Loendis näidatakse kõik teie arvutisse installitud seadmed.

Tarkvara tuvastamine

Et saada teada, milline tarkvara arvutisse paigaldatud on, toimige järgmiselt.

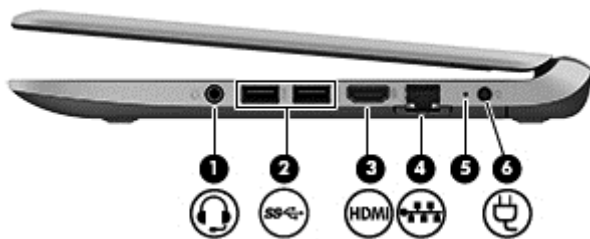
1. Tehke avakuval hiire paremklõps.

– või –

Nipsake puuteplaadi ülemisest servast ja tooge kõik rakendused esile.

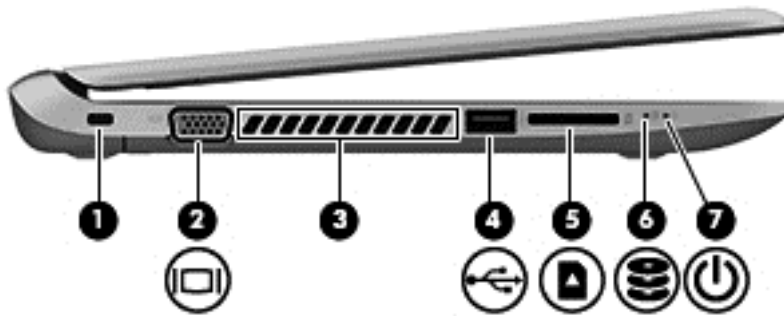
2. Valige ikoon **Kõik rakendused**.

Parem külg

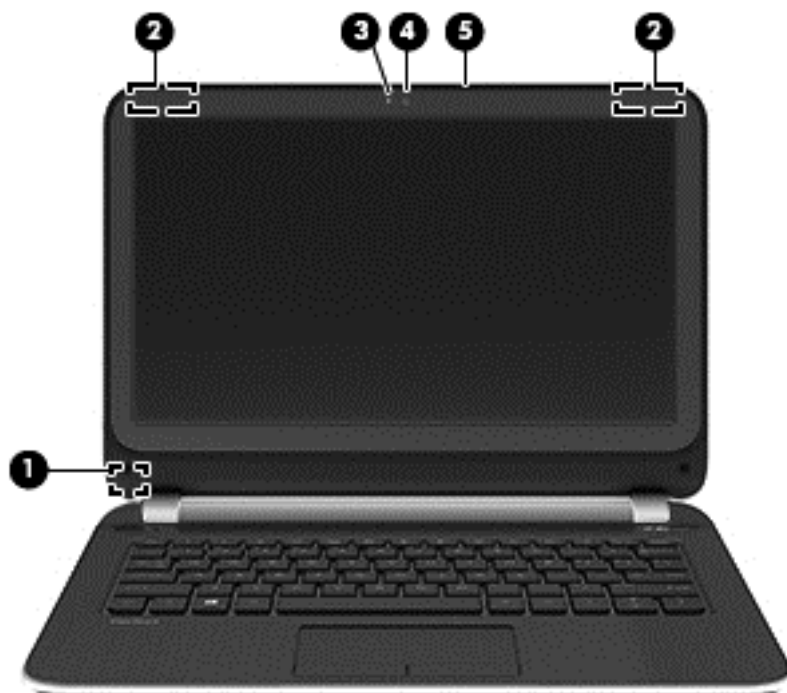
Komponent	Kirjeldus
(1) Heliväljundi (kõrvaklappide) / helisisendi (mikrofoni) pistikupesa	<p>Ühendab aktiivstereokõlarid, kõrvaklapid, kuularid, peakomplekti või teleri helikaabli. Samuti ühendab valikulise peakomplekti mikrofoni. See pistikupesa ei toeta valikulisi seadmeid, mis koosnevad vaid mikrofonist.</p> <p>HOIATUS! Enda vigastamise ohu vähendamiseks reguleerige enne kõrvaklappide, kuularite või peakomplekti kasutamist helitugevust. Lisateavet ohutuse kohta leiate <i>normatiiv-, ohutus- ja keskkonnamärkustest</i>. Kasutusjuhendi avamiseks sisestage avakuval sõna <code>support</code>, valige rakendus HP Support Assistant, siis üksus Minu arvuti ja seejärel Kasutusjuhendid.</p> <p>MÄRKUS. Kui sellesse pistikupessa on ühendatud mõni seade, on arvuti kõlarid keelatud.</p> <p>MÄRKUS. Veenduge, et seadme kaabliil on neljasooneline pistik, mis toetab nii heliväljundit (kõrvaklappe) kui ka helisisendit (mikrofoni).</p>
(2) USB-pordid (3.0; 2 tk)	<p>Ühendavad USB-seadmed.</p> <p>MÄRKUS. Üksikasjalikku teavet USB-portide tüüpide kohta leiate jaotisest USB-seadme kasutamine lk 46</p>
(3) HDMI-port	<p>Ühendab valikulise video- või heliseadme, nt kõrglahutusega teleri, mis tahes ühilduva digitaal- või helikomponendi või kiire HDMI-seadme.</p>
(4) RJ-45-pistikupesa (võrk)	<p>Ühendab võrgukaabli.</p>
(5) Vahelduvvooluadapteri märgutuli	<ul style="list-style-type: none">• Valge: vahelduvvooluadapter on ühendatud ja aku laetud.• Kollane: vahelduvvooluadapter on ühendatud ja akut laetakse.• Väljas: arvuti kasutab akutoidet.
(6) Toitejuhtme ühenduspesa	<p>Ühendab vahelduvvooluadapteri.</p>

Vasak külg

Komponent	Kirjeldus
(1) Turvakaabli pesa	Ühendab arvutiga valikulise turvakaabli. MÄRKUS. Turvakaabel on mõeldud arvuti kaitseks, kuid see ei pruugi arvuti väärkasutust ega vargust ära hoida.
(2) Välise monitori port	Ühendab välise VGA-liidesega monitori või projektori.
(3) Ventilatsiooniaava	Tagab õhuvoolu sisemiste komponentide jahutamiseks. MÄRKUS. Arvuti ventilaator käivitub sisemiste komponentide jahutamiseks ja ülekuumenemise vältimiseks automaatselt. Arvuti kasutamisel on tavaline, et selle sisemine ventilaator aeg-ajalt sisse või välja lülitub.
(4) USB-port (2.0)	Ühendab USB-seadme. MÄRKUS. Üksikasjalikku teavet USB-portide tüüpide kohta leiate jaotisest USB-seadme kasutamine lk 46 .
(5) Mälukaardilugeja	Loeb andmeid mälukaartidelt, nagu SD-kaardid, ning kirjutab neile.
(6) Kõvaketta märgutuli	<ul style="list-style-type: none">• Viilkuv valge: kõvaketas on kasutusel.• Kollane: HP 3D DriveGuard on kõvaketta ajutiselt parkinud. MÄRKUS. Teavet HP 3D DriveGuardi kohta leiate jaotisest HP 3D DriveGuardi kasutamine (ainult teatud mudelitel) lk 52 .
(7) Toite märgutuli	<ul style="list-style-type: none">• Sees: arvuti on sisse lülitatud.• Vilgub: arvuti on unerežiimis, mis on energiasäästlik režiim. Arvuti lülitab kuvari ja muude ebavajalike komponentide toite välja.• Väljas: arvuti on välja lülitatud või talveunerežiimis. Talveunerežiim on energiasäästlik režiim, mis kasutab kõige vähem toidet.

Ekraan

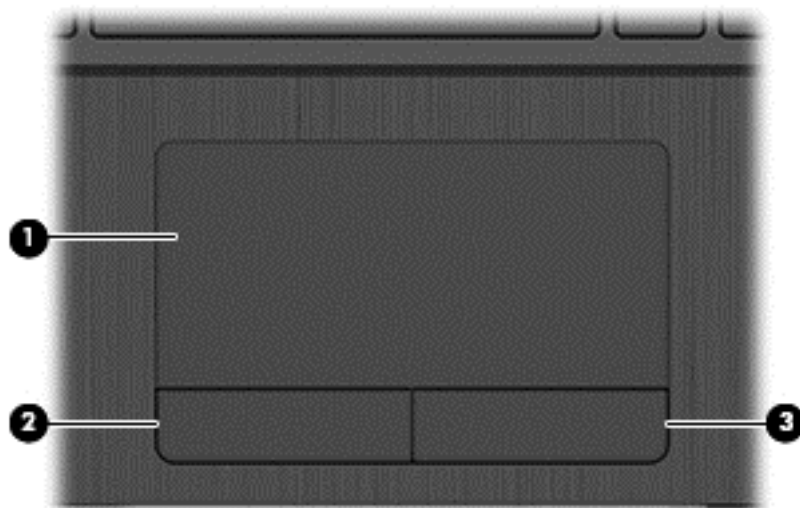

Komponent	Kirjeldus
(1) Sisemine ekraanilüliti	Lülitab ekraani välja ja arvuti unerežiimi, kui ekraan suletakse siis, kui toide on sisse lülitatud. MÄRKUS. Kui ekraan on suletud, pole sisemist ekraanilülitit näha.
(2) WLAN-i antennid (2)*	Saadavad ja võtavad vastu raadiosignaale traadita kohtvõrkudega (WLAN-id) suhtlemiseks.
(3) Veebikaamera märgutuli	Sees: veebikaamera on kasutusel.
(4) HP TrueVisioni HD veebikaamera	Salvestab video, jäädvustab fotosid ning võimaldab video voogesituse abil pidada videokonverentse ja võrguvestlusi. Veebikaamera käivitamiseks tippige avakuval c ja seejärel valige rakenduste loendist CyberLink YouCam .
(5) Sisemine mikrofon	Salvestab heli.

* Antenne pole väljastpoolt näha. Optimaalse signaaliedastuse tagamiseks ärge asetage antennide vahetusse lähedusse signaali takistavaid esemeid. Traadita ühendusega seotud normatiivmärkused leiata *normatiiv-, ohutus- ja keskkonnamärkuste* teie riiki/piirkonda käsitlevast jaotisest. Kasutusjuhendi avamiseks sisestage avakuval sõna **support**, valige rakendus **HP Support Assistant**, siis üksus **Minu arvuti** ja seejärel **Kasutusjuhendid**.

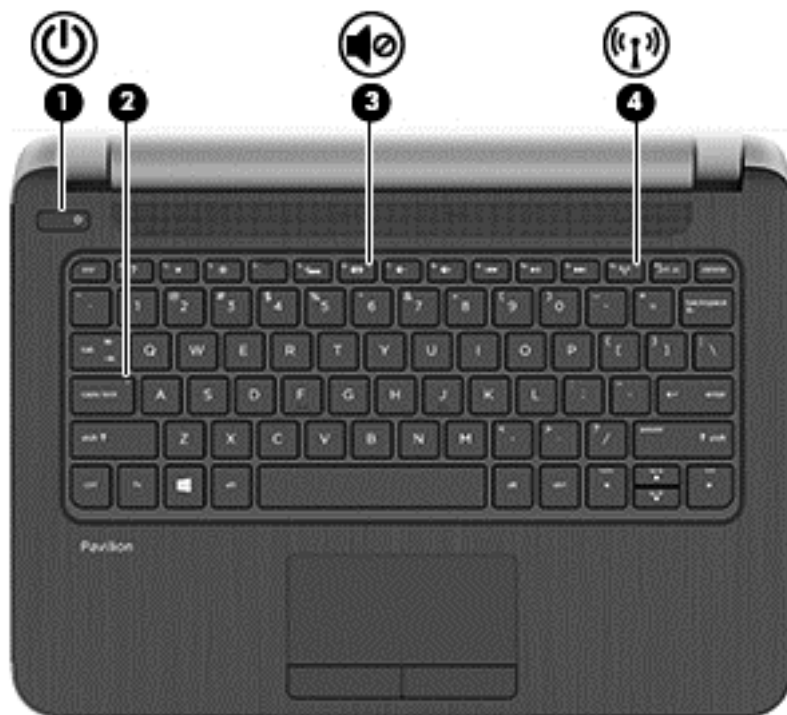
Pealmine pool

Puuteplaat

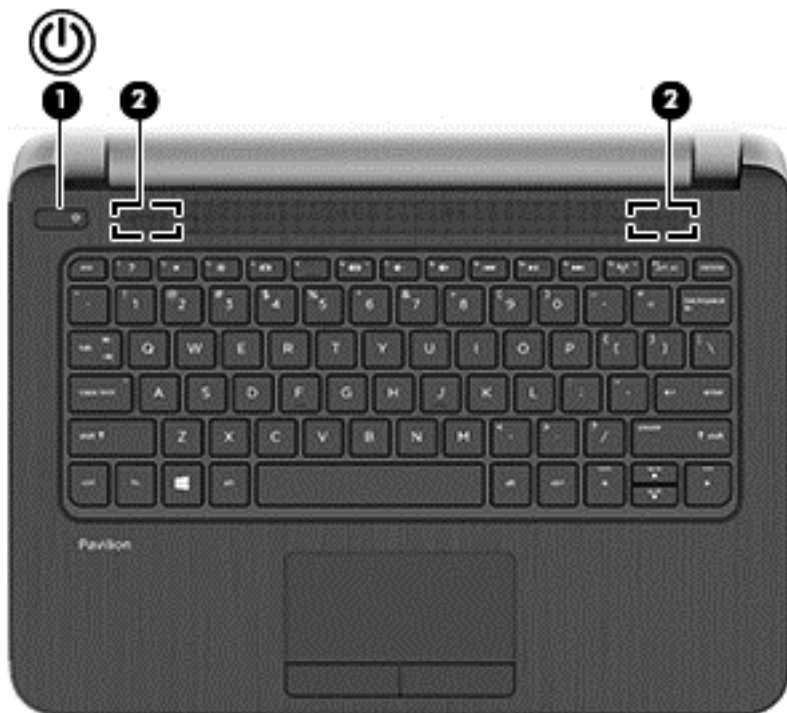
Komponent	Kirjeldus
(1) Puuteplaadiala	Liigutab ekraanil kuvatavat kursorit ja valib või aktiveerib ekraanil üksusi. MÄRKUS. Puuteplaat toetab ka servanipsu liigutusi. Lisateavet leiate jaotisest Servanipsud lk 30 .
(2) Puuteplaadi vasakpoolne nupp	Toimib samamoodi nagu välise hiire vasakpoolne nupp.
(3) Puuteplaadi parempoolne nupp	Toimib samamoodi nagu välise hiire parempoolne nupp.

Märgutuled

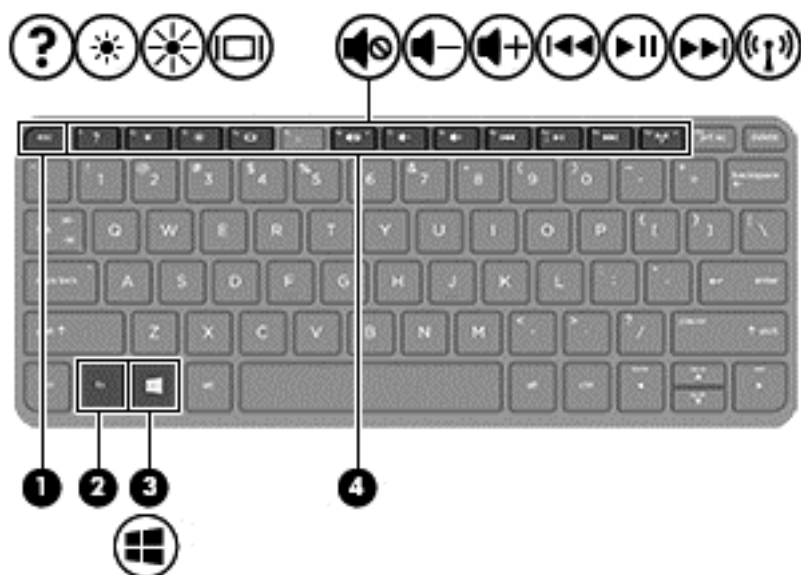
Komponent	Kirjeldus
(1) Toite märgutuli	<ul style="list-style-type: none">Sees: arvuti on sisse lülitatud.Vilgub: arvuti on unerežiimis, mis on energiasäästlik režiim. Arvuti lülitab kuvari ja muude ebavajalike komponentide toite välja.Väljas: arvuti on välja lülitatud või talveunerežiimis. Talveunerežiim on energiasäästlik režiim, mis kasutab kõige vähem toidet.
(2) Suurtäheluku märgutuli	Sees: suurtähelukk on sees (suurtähed aktiveeritud).
(3) Helivaigistuse märgutuli	<ul style="list-style-type: none">Kollane: arvuti heli on välja lülitatud.Väljas: arvuti heli on sisse lülitatud.
(4) Traadita ühenduse märgutuli	<p>Sees: sisseehitatud traadita ühenduse seade (näiteks traadita kohtvõrgu (WLAN) ja/või Bluetooth®-seade) on sisse lülitatud.</p> <p>MÄRKUS. Mõnel arvutimudelil on siis, kui kõik traadita ühenduse seadmed on välja lülitatud, traadita ühenduse märgutuli kollane.</p>

Nupud ja kõlarid

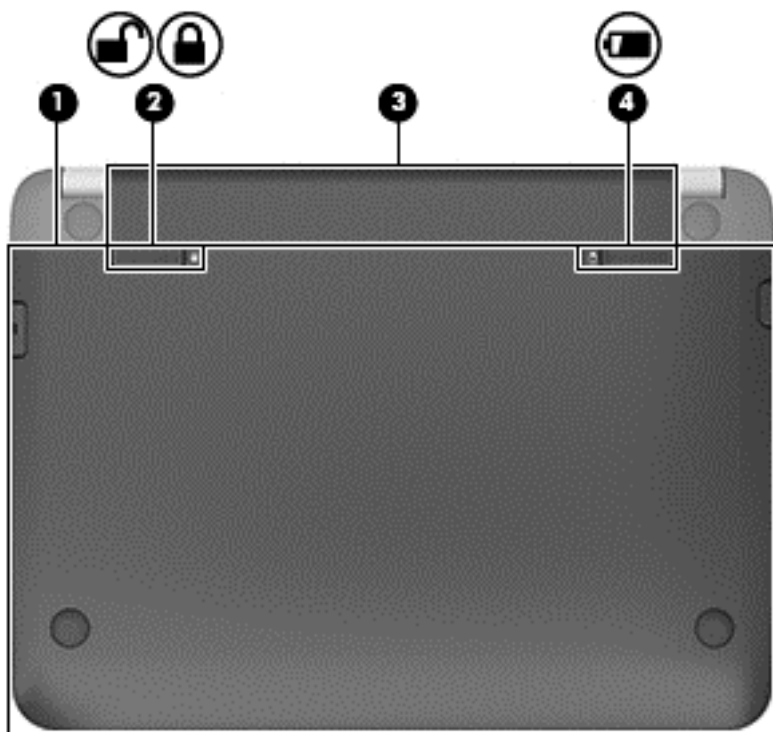
Komponent	Kirjeldus
(1) Toitenupp	<ul style="list-style-type: none">• Kui arvuti on välja lülitatud, vajutage seda nuppu arvuti sisselülitamiseks.• Kui arvuti on sisse lülitatud, vajutage unerežiimi aktiveerimiseks seda nuppu.• Kui arvuti on unerežiimis, vajutage seda nuppu unerežiimist väljumiseks.• Kui arvuti on talveunerežiimis, vajutage seda nuppu talveunerežiimist väljumiseks. <p>ETTEVAATUST. Kui vajutate ja hoiate toitelülitit all, lähuvad salvestamata jäänud andmed kaotsi.</p> <p>Kui arvuti ei reageeri ning Microsoft® Windowsi® sulgemistoimingutest pole abi, vajutage ja hoidke arvuti toitenuppu vähemalt 5 sekundit all.</p> <p>Toitesätete kohta lisateabe saamiseks uurige arvuti toitesuvandeid. Tippige avakuval toide, valige Sätted ja seejärel valige rakenduste loendist Toitesuvandid.</p>
(2) Kõlarid (2)	Toovad kuuldavale heli.

Klahvid

Komponent	Kirjeldus
(1) Klahv <code>esc</code>	Kuvab süsteemiteabe, kui vajutada koos klahviga <code>fn</code> .
(2) Klahv <code>fn</code>	Täidab tihti kasutatavaid süsteemifunktsioone, kui vajutada koos klahviga <code>esc</code> .
(3) Windowsi klahv	Viib avatud rakendusest või Windowsi töölaualt tagasi avakuvale. MÄRKUS. Kui vajutate veel kord Windowsi klahvi, naasete eelmisele kuvale.
(4) Toiminguklahvid	Täidavad sageli kasutatavaid süsteemifunktsioone.

Põhi

Komponent	Kirjeldus
(1) 	<p>Hoolduskate</p> <p>Tagab ligipääsu kõvakettasahtlile, WLAN-mooduli pesale ning mälumoodulipesadel.</p> <p>ETTEVAATUST. Süsteemi hangumise vältimiseks asendage traadita ühenduse moodul ainult sellise traadita ühenduse mooduliga, mille kasutamise on lubanud valitsusasutus, mis reguleerib traadita ühenduse seadmete kasutamist teie asukohariigis/-piirkonnas. Kui pärast mooduli asendamist kuvatakse hoiatusteade, eemaldage arvuti töö taastamiseks moodul ning võtke spikri ja toe rakenduse kaudu ühendust klienditoega. Tippige avakuval s ja seejärel valige Spikker ja tugi.</p>
(2) 	<p>Aku lukustusriiv</p> <p>Lukustab aku akusahtlisse.</p>
(3) 	<p>Akusahtel</p> <p>Hoiab akut.</p>
(4) 	<p>Aku vabastusriiv</p> <p>Vabastab aku akusahtlist.</p>

Märgised

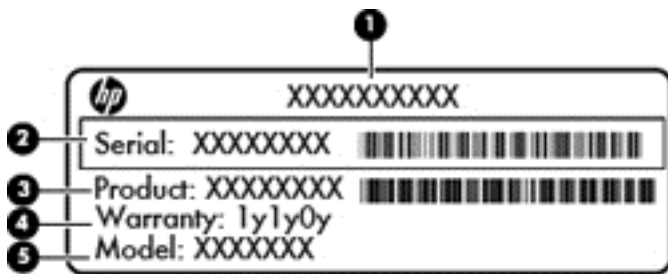
Arvutile kinnitatud sildid annavad teavet selle kohta, mida teil võib vaja minna probleemide tekkimisel süsteemi tõrkeotsingul või reisisid arvutiga välismaal.

NB! Kõik selles jaotises kirjeldatud märgised paiknevad teie arvutil ühes kohas kolmest, sõltuvalt arvuti mudelist: arvuti põhjale kinnitatud, akusahtlis või hoolduskatte all.

Asukohtade leidmiseks vaadake jaotist [Arvuti tundmaõppimine lk 4](#).

- Hooldusmärgis – annab olulist teavet arvuti tuvastamise kohta. Klienditoega ühenduse võtmisel küsitakse teilt ilmselt seerianumbrit või võimalik, et ka tootenumbrit või mudelinumbrit. Leidke need numbrit enne klientitoega ühenduse võtmist.

MÄRKUS. Hooldusmärgised sarnanevad allpool toodule. Vaadake joonist, mis teie arvuti hooldusmärgisega kõige enam sarnaneb.

Komponent

- (1) Tootenimi (ainult teatud mudelitel)
- (2) Seerianumber
- (3) Tootenumber
- (4) Garantiiperiood
- (5) Mudelinumber (ainult teatud mudelitel)

Komponent

- (1) Seerianumber
- (2) Tootenumber
- (3) Garantiiperiood

Komponent

(4) Mudelinumber (ainult teatud mudelitel)

(5) Parandusnumber

- Vastavusmärgis(ed) – annavad normatiivteavet arvuti kohta.
- Traadita ühenduse sertifitseerimismärgis(ed) – sisaldab/sisaldavad teavet traadita ühenduse seadmete kohta ja mõne sellise riigi/piirkonna kinnitusmärki, kus nende seadmete kasutamine on heaks kiidetud.

3 Ühenduse loomine võrguga

Saate arvutit kõikjale kaasa võtta. Ka kodus olles võite maailma avastada ja saada teavet miljonitelt veebisaitidelt, kasutades oma arvutit ja traadiga või traadita võrguühendust. See peatükk aitab teil maailmaga ühenduse luua.

Ühenduse loomine traadita võrguga

Traadita ühenduse tehnoloogia edastab andmeid raadiolainete, mitte kaabli kaudu. Teie arvuti võib olla varustatud ühe või mitme traadita ühenduse seadmega järgmistest.

- Traadita kohtvõrgu (WLAN) seade – ühendab arvuti traadita kohtvõrku (mida sageli nimetatakse Wi-Fi-võrguks, traadita LAN-iks või WLAN-iks) kodus, kontorites ja avalikes kohtades, nagu lennujaamad, restoranid, kohvikud, hotellid ja ülikoolid. WLAN-i puhul suhtleb mobiilne traadita ühenduse seade teie arvutis traadita ühenduse marsruuteri või pääsupunktiga.
- Bluetooth-seade (ainult teatud mudelitel) – muude Bluetooth-seadmete (nt arvutite, telefonide, printerite, peakomplektide, kõlarite ja kaamerate) ühendamiseks saate luua personaalvõrgu (PAN). PAN-võrgus suhtleb iga seade teiste seadmetega otse ja seadmed peavad paiknema suhteliselt lähestikku, tavaliselt üksteisest kuni 10 meetri kaugusel.

Lisateabe saamiseks traadita ühenduse tehnoloogia kohta uurige spikri ja toe rakendusest asjakohast teavet ja veebisaitide linke. Tippige avakuval [s](#) ja seejärel valige **Spikker ja tugi**.

Traadita ühenduse juhtelementide kasutamine

Arvuti raadiovõrguseadmeid saate juhtida järgmiste funktsioonidega.

- Traadita ühenduse nupp, lüliti või klahv (selles peatükis nimetatakse seda traadita ühenduse nupuks) (ainult teatud mudelitel)
- Operatsioonisüsteemi juhtelemendid

Traadita ühenduse nupu kasutamine

Arvutil on traadita ühenduse nupp, vähemalt üks traadita ühenduse seade ja olenevalt arvuti mudelist üks või kaks traadita ühenduse märgutuld. Kõik arvuti traadita ühenduse seadmed on tehases lubatud, seega arvuti sisselülitamisel traadita ühenduse märgutuli põleb (valge).

Traadita ühenduse märgutuli näitab arvuti traadita ühenduse seadmete üldist toiteolekut, mitte ainult ühe seadme olekut. Kui traadita ühenduse märgutuli on olekus valge, on vähemalt üks traadita ühenduse seade sisse lülitatud. Kui traadita ühenduse märgutuli on olekus väljas, on kõik traadita ühenduse seadmed välja lülitatud.

MÄRKUS. Mõne mudeli puhul on traadita ühenduse märgutuli olekus kollane, kui kõik traadita ühenduse seadmed on välja lülitatud.

Kuna arvuti traadita ühenduse seadmed on tehases lubatud, saab traadita ühenduse nupu abil kõik traadita ühenduse seadmed korraka sisse või välja lülitada.

Operatsioonisüsteemi juhtelementide kasutamine

Võrgu- ja ühiskasutuskeskuse abil saab häälestada ühenduse või võrgu, luua võrguga ühenduse ning diagnoosida ja lahendada võrguprobleeme.

Operatsioonisüsteemi juhtelementide kasutamiseks toimige järgmiselt.

1. Tippige avakuval \vee ja seejärel valige **Sätted**.
2. Tippige otsinguväljale **võrk ja ühiskasutus** ja seejärel valige **Võrgu- ja ühiskasutuskeskus**.

Lisateabe saamiseks tippige avakuval **s** ja seejärel valige **Spikker ja tugi**.

Andmete ja draivide ühiskasutus ning juurdepääs tarkvarale

Kui teie arvuti kuulub võrku, saate kasutada ka sellist teavet, mida ei talletata teie arvutis. Võrguarvutid saavad omavahel tarkvara ja andmeid vahetada.

MÄRKUS. Kui DVD-kettal olev film või mäng on kopeerimiskaitsega, ei saa seda ühiskasutusse anda.

Kaustade ja teekide võrgus ühiskasutusse andmiseks toimige järgmiselt.

1. Avage Windowsi töölaua rakendus **Failihaldur**.
2. Klõpsake aknas **Teegid** menüüd **Ühiskasutus**, seejärel klõpsake **Konkreetsed inimesed**.
3. Sisestage väljale **Failide ühiskasutus** nimi ja seejärel klõpsake üksust **Lisa**.
4. Klõpsake üksust **Ühiskasutus** ja järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid.

Kohalikul kettal talletatava teabe ühiskasutusse andmiseks toimige järgmiselt.

1. Avage Windowsi töölaua rakendus **Failihaldur**.
2. Klõpsake aknas **Teegid** üksust **Kohalik ketas (C:)**.
3. Klõpsake sakk **Ühiskasutus** ja seejärel üksust **Täpsemad ühiskasutuse suvandid**.
4. Valige aknast **Kohalik ketas (C:): atribuudid** üksus **Täpsemad ühiskasutuse suvandid**.
5. Märkige ruut **Anna see kaust ühiskasutusse**.

Draivide võrgus ühiskasutusse andmiseks toimige järgmiselt.

1. Paremkõpsake Windowsi töölaua tegumiriba paremas otsas asuval teavitusalal võrgu olekuikooni.
2. Valige **Ava Võrgu- ja ühiskasutuskeskus**.
3. Valige jaotisest **Vaata aktiivseid võrke** aktiivne võrk.
4. Valige privaatsuse, võrgutuvastuse, failide ja printeri ühiskasutuse või muude võrgusuvandite määramiseks **Muuda ühiskasutuse täpsemaid sätteid**.

WLAN-i kasutamine

WLAN-seadmega pääsete traadita kohtvõrku (WLAN), milles asuvad teised arvutid ja tarvikud, mis on ühendatud traadita ühenduse marsruuteri või pöörduspunkti kaudu.

 MÄRKUS. Termineid *traadita ühenduse marsruuter* ja *traadita ühenduse pääsupunkt* kasutatakse sageli samas tähenduses.

- Suuremahuline WLAN, nagu ettevõtte või avalik WLAN, kasutab tavaliselt raadiovõrgu pääsupunkte, mis mahutab suurt hulka arvuteid ja tarvikuid ja suudab eraldada kriitilised võrgufunktsioonid.
- Kodu- või väikekontori WLAN kasutab tavaliselt raadiovõrgu marsruuterit, mis võimaldab mitmel raadiovõrgu ja kaabelvõrguga ühendatud arvutil Interneti-ühendust, printerit ja faile jagada, vajamata selleks täiendavat riist- või tarkvara.

WLAN-seadme kasutamiseks arvutis peate looma ühenduse WLAN-infrastruktuuriga (teenusepakkuja, avaliku või ettevõttevõrgu funktsioon).

Interneti-teenuse pakkuja kasutamine

Kodus Interneti-ühendust häälestades tuleb kõigepealt luua Interneti-teenuse pakkuja (ISP) juures konto. Interneti-teenuse tellimiseks ja modemi soetamiseks võtke ühendust kohaliku Interneti-teenuse pakkujaga. Interneti-teenuse pakkuja aitab teil häälestada modemit, paigaldada võrgukaablit traadita ühendusega marsruuteri ja modemi vahele ning katsetada Interneti-teenuse tööd.

 MÄRKUS. Interneti-teenuse pakkuja annab teile Interneti-ühenduse loomiseks kasutaja ID ja parooli. Märkige see teave üles ja hoidke seda turvalises kohas.

WLAN-i häälestamine

WLAN-võrgu loomiseks ja Internetiga ühendamiseks vajate järgmisi seadmeid:

- lairibamodem (DSL- või kaabelmodem) **(1)** ja kiire Interneti-teenus, mis ostetakse Interneti-teenuse pakkujalt;
- traadita ühenduse marsruuter **(2)** (eraldi ostetav);
- traadita ühendusega arvuti **(3)**.

 MÄRKUS. Mõnel modemil on sisseehitatud traadita ühenduse marsruuter. Uurige Interneti-teenuse pakkujalt, millist tüüpi modem teil on.

Järgmisel joonisel on näide Internetti ühendatud traadita võrgust ja asjakohastest seadmetest.

Soovi korral saate aja jooksul Internetti pääsemiseks võrku ühendada veel traadita ja kaabelühendust toetavaid arvuteid.

WLAN-i häälestamisel abi saamiseks vaadake oma marsruuteri tootja või Interneti-teenuse pakkuja antud teavet.

Traadita ühenduse marsruuteri konfigureerimine

WLAN-i häälestamisel abi saamiseks vaadake oma marsruuteri tootja või Interneti-teenuse pakkuja antud teavet.

MÄRKUS. Traadita ühendust toetav arvuti on soovitatav alguses ühendada marsruuteriga sellega kaasas oleva kaabli abil. Kui arvuti loob edukalt Interneti-ühenduse, eemaldage kaabel ja looge seejärel Interneti-ühendus traadita võrgu kaudu.

WLAN-i kaitsmine

Kui häälestate uut WLAN-i või kasutate olemasolevat WLAN-i, lubage alati turvafunktsioonid, et kaitsta arvutit volitamata juurdepääsu eest. WLAN-id avalikes kohtades (tööpunktid), nagu kohvikud ja lennujaamad, ei pruugi üldse kaitset pakkuda. Kui tunnete muret oma arvuti turvalisuse pärast tööpunkti ühenduse ajal, piirduge oma võrgutegevuses mittekonfidentsiaalsete meilisõnumite ja Interneti tavapärase sirvimisega.

Kuna traadita ühenduse raadiosignaalid levivad ka väljaspool võrku, saavad teised WLAN-seadmed kaitsmata signaale kasutada. WLAN-i saab kaitsta järgmiste ettevaatusabinõudega.

- Kasutage tulemüüri.

Tulemüür kontrollib nii teie võrku saadetavaid andmeid kui ka andmepäringuid ja tõkestab kõik kahtlased üksused. Tulemüüre on saadaval nii tarkvarana kui ka riistvarana. Mõnes võrgus kasutatakse kombinatsiooni mõlemast.

- Kasutage traadita ühenduse krüptimist.

Traadita ühenduse krüptimine kasutab turvasätteid, et krüptida ja dekrüptida andmeid, mida võrgu kaudu edastatakse. Lisateabe saamiseks tippige avakuval [s](#) ja seejärel valige **Spikker ja tugi**.

Ühenduse loomine WLAN-iga

WLAN-võrguga ühenduse loomiseks toimige järgmiselt.

1. Veenduge, et WLAN-seade on sisse lülitatud. Kui seade on sees, on traadita ühenduse märgutuli valge. Kui traadita ühenduse märgutuli ei põle, vajutage traadita ühenduse nuppu.

MÄRKUS. Mõnel arvutimudelil on siis, kui kõik traadita ühenduse seadmed on välja lülitatud, traadita ühenduse märgutuli kollane.

2. Koputage või klõpsake Windowsi töölaual tegumiriba paremas otsas asuval teavitusalal võrguolekuikooni.
3. Valige loendist oma WLAN.
4. Klõpsake käsku **Ühenda**.

Kui WLAN on lubatud turbega WLAN, palutakse teil sisestada turvakood. Tippige kood ja klõpsake ühenduse loomiseks nuppu **OK**.

MÄRKUS. Kui loendis pole ühtegi WLAN-i, on võimalik, et te pole ühegi traadita ühenduse marsruuteri ega pöördepunkti levialas.

MÄRKUS. Kui soovitud WLAN pole kuvatud, paremklõpsake Windowsi töölaual võrguolekuikooni ja seejärel valige **Ava Võrgu- ja ühiskasutuskeskus**. Klõpsake üksust **Häälesta uus ühendus või võrk**. Kuvatakse valikute loend, kus on võimalik käsitsi võrku otsida ja sellega ühendus luua või luua uus võrguühendus.

5. Ühenduse lõpule viimiseks järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid.

Kui ühendus on loodud, asetage hiirekursor tegumiriba paremas servas teavitusalas olevale võrguoleku ikoonile, et kontrollida ühenduse nime ja olekut.

 MÄRKUS. Tööpiirkond (kui kaugemale traadita ühenduse signaal levib) sõltub WLAN-i seadistusest, marsruuteri tootjast ja häiretest, mida põhjustavad muud elektroonikaseadmed või ehituslikud tõkked, nagu seinad ja põrandad.

Bluetooth-seadmete (ainult teatud mudelitel) kasutamine

Bluetooth-seade pakub füüsilise kaabelühenduse asendamiseks lühimaa raadiosidet, millega ühendatakse tavaliselt järgmisi elektroonikaseadmeid:

- arvutid (lauaarvutid, sülearvutid, PDA-d);
- telefonid (mobiiltelefonid, juhtmeta telefonid, nutitefonid);
- pildiseadmed (printerid, kaamerad);
- heliseadmed (peakomplektid, kõlarid);
- hiir

Bluetooth-seadmed võimaldavad võrdõigusvõrgu kasutamist, nii et saate häälestada Bluetooth-seadmete personaalvõrgu (PAN). Teavet Bluetooth-seadmete konfigureerimise ja kasutamise kohta leiate Bluetoothi tarkvara spikrist.

Ühendamine kaabelühendusega võrku

Ühenduse loomine kohtvõrguga (LAN)

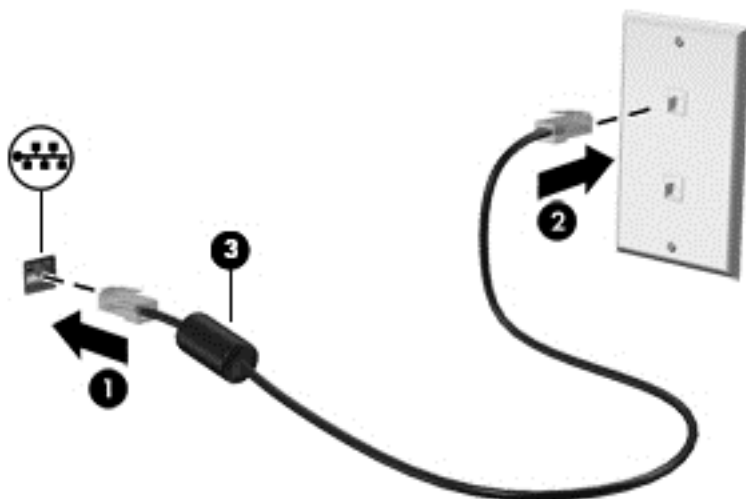
Kui soovite arvuti ühendada otse oma kodus olevasse marsruuterisse (traadita ühendusega töötamise asemel) või soovite ühenduse luua kontoris olemasoleva võrguga, kasutage LAN-ühendust.

LAN-ühenduse loomiseks on tarvis 8-viigulist RJ-45-võrgukaablit.

Võrgukaabli ühendamiseks toimige järgmiselt.

1. Ühendage võrgukaabel arvuti võrgupistikupessa (**1**).
2. Ühendage võrgukaabli teine ots seina võrgupistikupessa (**2**) või ruuteriga.

 MÄRKUS. Kui võrgukaablil on TV- ja raadiosignaalidest tingitud häirete eest kaitsvad mürasummutusahelad (**3**), ühendage kaabel arvutiga nii, et mürasummutiga ots jääb arvuti poole.

4 Meelelahutusfunktsioonide nautimine

Kasutage oma HP arvuti meelelahutuskeskusena, et veebikaamera abil suhelda, nautida ja hallata muusikat ning filme alla laadida ja vaadata. Kui soovite oma arvuti veelgi võimsamaks meelelahutuskeskuseks muuta, ühendage sellega mõni selline välisseade, nagu monitor, projektor, teler, kõlarid või kõrvaklapid.

Multimeediumifunktsioonid

Siin on teie arvuti mõned multimeediumifunktsioonid.

Komponent		Kirjeldus
(1)	Veebikaamera märgutuli	Sees: veebikaamera on kasutusel.
(2)	HP TrueVisioni HD veebikaamera	Salvestab videot, jäädvustab fotosid ning võimaldab video voogesituse kaudu pidada videokonverentse ja võrguvestlusi. Tippige avakuval ja seejärel valige rakenduste loendist CyberLink YouCam .
(3)	Sisemine mikrofon	Salvestavad heli.
(4)	 HDMI-port	Ühendab valikulise video- või heliseadme, nt kõrglahutusega teleri, mis tahes ühilduva digitaal- või helikomponendi või kiire HDMI-seadme.

Komponent		Kirjeldus
(5)		USB-pordid (3.0; 2 tk) Ühendavad USB-seadmed. MÄRKUS. Üksikasjalikku teavet USB-portide tüüpide kohta leiate jaotisest USB-seadme kasutamine lk 46
(6)		Heliväljundi (kõrvaklappide) / helisisendi (mikrofoni) pistikupesa Ühendab aktiivstereokõlarid, kõrvaklapid, kuularid, peakomplekti või teleri helikaabli. Samuti ühendab valikulise peakomplekti mikrofoni. See pistikupesa ei toeta valikulisi seadmeid, mis koosnevad vaid mikrofonist. HOIATUS! Enda vigastamise ohu vähendamiseks reguleerige enne kõrvaklappide, kuularite või peakomplekti kasutamist helitugevust. Lisateavet ohutuse kohta leiate <i>normatiiv-, ohutus- ja keskkonnamärkustest</i> . Kasutusjuhendi avamiseks sisestage avakuval sõna <i>support</i> , valige rakendus HP Support Assistant , siis üksus Minu arvuti ja seejärel Kasutusjuhendid . MÄRKUS. Kui sellesse pistikupessa on ühendatud mõni seade, on arvuti kõlarid keelatud. MÄRKUS. Veenduge, et seadme kaablil on neljasooneline pistik, mis toetab nii heliväljundit (kõrvaklappe) kui ka helisisendit (mikrofoni).
(7)		USB-port (2.0) Ühendab USB-seadme. MÄRKUS. Üksikasjalikku teavet USB-portide tüüpide kohta leiate jaotisest USB-seadme kasutamine lk 46 .
(8)		Välise monitori port Ühendab välise VGA-liidesega monitori või projektori.

Veebikaamera kasutamine

Teie arvutil on sisseehitatud veebikaamera – võimas suhtlustööriist, mille abil saab sõprade ja kolleegidega suhelda nii kõrvaltoast kui ka teiselt poolt maakera. Veebikaameraga saate kiirsõnumside tarkvaraga videot voogedastada, seda jäädvustada ja ühiskasutusse anda ja teha fotosid.

- ▲ Veebikaamera käivitamiseks tippige avakuval **c** ja seejärel valige rakenduste loendist **CyberLink YouCam**.

Lisateavet veebikaamera kasutamise kohta leiate spikri ja toe rakendusest. Tippige avakuval **s** ja seejärel valige **Spikker ja tugi**.

Heli kasutamine

Saate oma arvutis välise optilise draivi abil (müüakse eraldi) esitada muusika-CD-sid, muusikat alla laadida ja kuulata, helisisu veebist voogedastada (sh raadiot), salvestada heli või miksida heli ja video, et multimeediume luua. Kuulamisnaudinguga täiustamiseks ühendage arvutiga välised heliseadmed, nagu kõlarid või kõrvaklapid.

Kõlarite ühendamine

Juhtmega kõlarid saab arvutiga ühendada arvuti USB-pordi või heliväljundi (kõrvaklappide) pistikupesa või dokkimisjaama kaudu.

Kui soovite ühendada arvutiga *juhtmevabad* kõlarid, järgige tootja juhiseid. Teavet kõrglahutusega kõlarite ühendamise kohta leiate jaotist [HDMI helisätete konfigureerimine lk 24](#). Enne kõlarite ühendamist vähendage helitugevust.

Kõrvaklappide ühendamine

Saate arvuti kõrvaklappide pistikupessa ühendada juhtmega kõrvaklapid.

Kui soovite ühendada arvutiga *juhtmevabad* kõrvaklapid, järgige tootja juhiseid.

⚠ HOIATUS! Kuulmiskahjustuse vältimiseks vähendage enne kõrvaklappide, kuularite või peakomplekti kasutamist helitugevust. Lisateavet ohutuse kohta leiate *normatiiv-, ohutus- ja keskkonnamärkustest*. Kasutusjuhendi avamiseks sisestage avakuval sõna `support`, valige rakendus **HP Support Assistant**, siis üksus **Minu arvuti** ja seejärel **Kasutusjuhendid**.

Mikrofoni ühendamine

Heli salvestamiseks ühendage mikrofoni arvuti mikrofoni pistikupessa. Parimate salvestustulemuste saavutamiseks rääkige otse mikrofoni ja salvestage heli kohas, kus pole taustmüra.

Heli kontrollimine

Arvuti helifunktsioonide kontrollimiseks toimige järgmiselt.

1. Tippige avakuval `j` ja seejärel valige rakenduste loendis **Juhtpaneel**.
2. Valige **Riistvara ja heli** ja seejärel **Heli**.
3. Kui heliaken avaneb, valige sakk **Helid**. Valige jaotisest **Programmisisüanded** mõni helisündmus, näiteks piiks või alarm, ja seejärel klõpsake nuppu **Testi**.

Seepeale peaksite kõlaritest või ühendatud kõrvaklappidest heli kuulma.

Arvuti salvestusfunktsioonide kontrollimiseks toimige järgmiselt.

1. Tippige avakuval `h` ja seejärel valige **Helisalvesti**.
2. Klõpsake üksust **Alusta salvestamist** ja rääkige mikrofoni.
3. Salvestage fail töölauale.
4. Avage multimeediumprogramm ja esitage salvestis.

Arvuti helisätete kontrollimiseks või muutmiseks toimige järgmiselt.

1. Tippige avakuval `j` ja seejärel valige rakenduste loendis **Juhtpaneel**.
2. Valige **Riistvara ja heli** ja seejärel **Heli**.

Video kasutamine

Teie arvuti on ka võimas videoseade, millega saate lemmikveebisaitidelt voogesitust kasutades videoid vaadata ning videoid ja filme alla laadida, et neid siis arvuti abil võrguühenduseta nautida.

Vaatamisnaudingu täiustamiseks kasutage ühte arvuti videoportidest, et arvutiga ühendada väline monitor, projektor või teler. Enamikul arvutitel on VGA-port, millega saab ühendada

analoogvideoseadmed. Mõnel arvutil on ka HDMI-port, mille abil saab ühendada kõrglahutusega monitori või teleri.

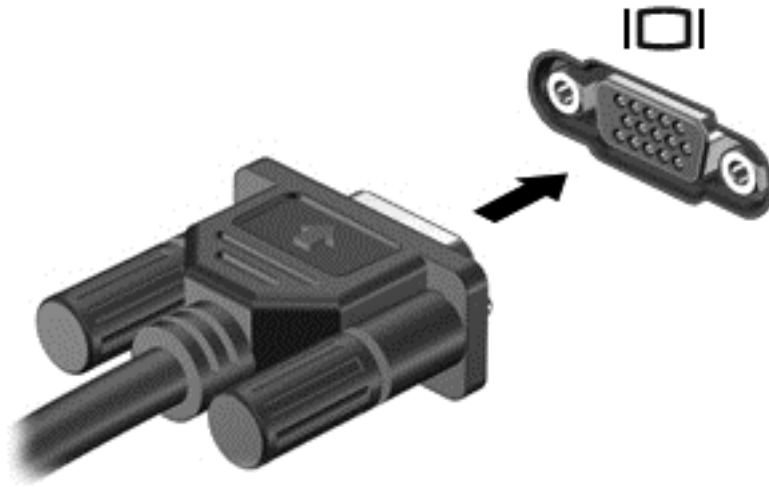
 NB! Veenduge, et ühendate välisseadme arvuti õigesse porti ja kasutate õiget kaablit. Vaadake seadme tootja juhiseid.

VGA-monitori või -projektorit ühendamine

Arvutiekraani kujutise nägemiseks välisel VGA-monitoril või selle projitseerimiseks esitluse tarbeks ühendage monitor või projektor arvuti VGA-porti.

Monitori või projektori ühendamine.

1. Ühendage monitori või projektori VGA-kaabel vastavalt joonisele arvuti VGA-porti.

2. Ekraanikujutise 4 kuvaoleku vaheldumise aktiveerimiseks vajutage klahvi **f4**.
 - **Ainult arvuti ekraan:** ekraanikujutis kuvatakse ainult arvutis.
 - **Dubleeri:** ekraanikujutis kuvatakse *korraga* nii arvutis kui ka välisseadmes.
 - **Laienda:** ekraanikujutis laiendatakse *korraga* üle arvuti ekraani ja välisseadme ekraani.
 - **Ainult teine ekraan:** ekraanikujutis kuvatakse ainult välisseadmes.

Klahvi **f4** igakordsel vajutamisel muutub kuvaolek.

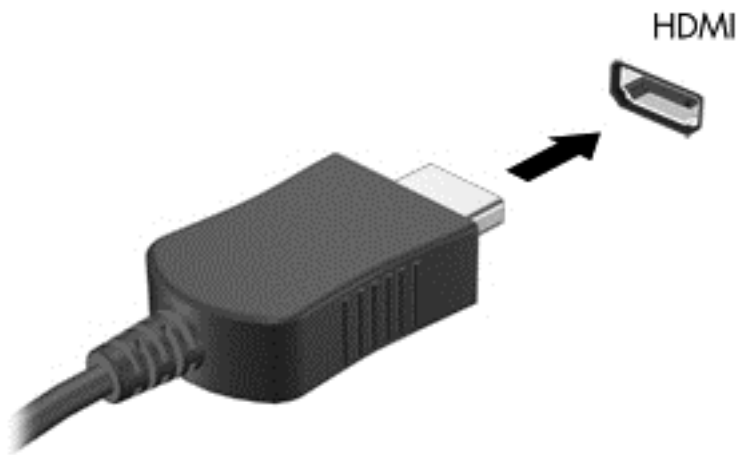
 MÄRKUS. Parimate tulemuste saamiseks, seda eelkõige juhul, kui kasutate valikut "Laienda", seadistage välise seadme ekraani eraldusvõimet. Tippige avakuval **j** ja seejärel valige rakenduste loendis **Juhtpaneel**. Valige **Ilme ja isikupärastamine**. Valiku **Ekraan** all valige **Reguleeri ekraani eraldusvõimet**.

HDMI-seadme ühendamine

 MÄRKUS. HDMI-seadme ühendamiseks arvutiga on teil tarvis HDMI-kaablit (müüakse eraldi).

Arvuti ekraanikujutise nägemiseks kõrglahutusega teleris või monitoril ühendage kõrglahutusega seade vastavalt järgmistele juhistele.

1. Sisestage HDMI-kaabli üks ots arvuti HDMI-porti.

2. Ühendage kaabli teine ots kõrglahutusega teleri või monitoriga.
3. Arvuti ekraanikujutise 4 kuvaoleku vaheldumisi aktiveerimiseks vajutage klahvi **f4**.
 - **Ainult arvuti ekraan:** ekraanikujutis kuvatakse ainult arvutis.
 - **Dubleeri:** ekraanikujutis kuvatakse *korraka* nii arvutis kui ka välisseadmes.
 - **Laienda:** ekraanikujutis laiendatakse *korraka* üle arvuti ekraani ja välisseadme ekraani.
 - **Ainult teine ekraan:** ekraanikujutis kuvatakse ainult välisseadmes.

Klahvi **f4** igakordsel vajutamisel muutub kuvaolek.

 MÄRKUS. Parimate tulemuste saamiseks, seda eelkõige juhul, kui kasutate valikut "Laienda", seadistage välise seadme ekraani eraldusvõimet. Tippige avakuval **j** ja seejärel valige rakenduste loendis **Juhtpaneel**. Valige **Ilme ja isikupärastamine**. Valiku **Ekraan** all valige **Reguleeri ekraani eraldusvõimet**.

HDMI helisätete konfigureerimine

HDMI on ainus videoliides, mis toetab kõrglahutusega videot *ja heli*. Pärast HDMI-teleri ühendamist arvutiga saate HDMI-heli sisse lülitada järgmiste toimingutega.

1. Paremklopsake Windowsi töölaual tegumiriba paremas otsas teavitusalal ikooni **Kõlarid** ja seejärel valige **Taasesitusseadmed**.
2. Valige vahekaardil Taasesitus digitaalväljundseadme nimi.
3. Klõpsake üksust **Tee vaikesättteks** ja seejärel üksust **OK**.

Helivoo taastamiseks arvutikõlarites toimige järgmiselt.

1. Paremklõpsake Windowsi töölaua tegumiriba paremas otsas teavitusalal ikooni **Kõlarid** ja seejärel klõpsake käsku **Taasesituseadmed**.
2. Klõpsake vahekaardil Taasesitus üksust **Kõlarid / HP**.
3. Klõpsake üksust **Tee vaikesätteks** ja seejärel üksust **OK**.

Heli- ja videofailide haldamine (ainult teatud mudelitel)

CyberLink PowerDVD aitab teil hallata ja redigeerida oma foto- ja videokolleksioone.

- ▲ CyberLink PowerDVD avamiseks tippige avakuval ja seejärel valige **CyberLink PowerDVD**.

CyberLink PowerDVD kasutamise kohta lisateabe saamiseks vaadake selle tarkvara spikrit.

5 Puutežestide, osutusseadmete ja klaviatuuri abil navigeerimine

Arvuti võimaldab lisaks klaviatuuri ja hiire kasutamisele ka puutežestide abil navigeerida. Puutežeste saab kasutada arvuti puuteplaadil või puutekraanil (ainult teatud mudelitel).

 MÄRKUS. Arvuti USB-portidesse saate soovi korral ühendada ka välise USB-hiire (eraldi müügil).

Vaadake üle arvutiga kaasas olev *Windows 8 põhitõdede juhend*. Juhend sisaldab teavet puuteplaadi, puutekraani ja klaviatuuri abil sageli tehtavate toimingute kohta.

Teatud arvutimudelitel on sageli kasutatavate toimingute tegemiseks ka spetsiaalsed toiminguklahvid ning kiirklahvifunktsioonid.

Mõnel arvutimudelil võib olla ka integreeritud numbriklahvistik.

Puuteplaadi kasutamine

Puuteplaadi abil saab arvuti ekraanil hõlpsate sõrmeliigutuste abil navigeerida.

Puutežeste saab sätteid, nupukonfiguratsioone, klõpsamiskiirust ja kursorisuvandeid muutes kohandada. Sisestage avakuval **j**, valige **Juhtpaneel** ja seejärel klõpsake üksust **Riistvara ja heli**. Valiku **Seadmed ja printerid** alt valige **Hiir**.

Puuteplaadižestide kasutamine

Puuteplaadiga saab kursorit juhtida sõrmede abil.

 NÄPUNÄIDE. Kasutage puuteplaadi vasak- ja parempoolset nuppu samamoodi nagu välise hiire vasak- ja parempoolset nuppu.

 MÄRKUS. Puuteplaadižestid pole mõnes rakenduses toetatud.

Žestide esitlemiseks toimige järgmiselt.

1. Sisestage avakuval **j**, valige **Juhtpaneel** ja seejärel klõpsake üksust **Riistvara ja heli**.
2. Valige **Synaptics TouchPad**.
3. Klõpsake mõne žesti esitluse aktiveerimiseks asjakohast žesti.

Mõne žesti välja- või sisselülitamiseks toimige järgmiselt.

1. Märkige või tühjendage kuval **Synaptics TouchPad** selle žesti ruut, mille soovite sisse või välja lülitada.
2. Klõpsake **Rakenda** ja seejärel klõpsake **OK**.

Koputamine

Mõne ekraanil kuvatava üksuse valimiseks kasutage puuteplaadil koputusfunktsiooni.

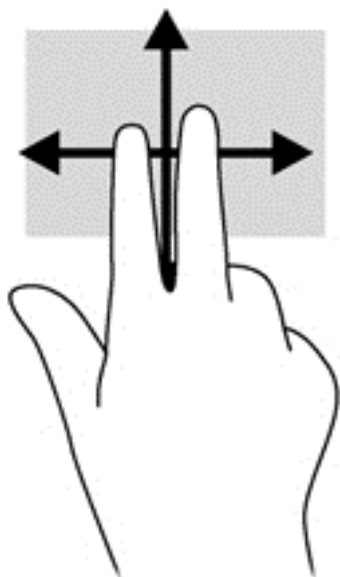
- Osutage kursoriga ekraanil olevale üksusele ja seejärel koputage (ühekordselt) valiku tegemiseks sõrmega puuteplaadialal. Üksuse avamiseks tehke topeltkoputus.

Kerimine

Kerimisžestist on abi, kui soovite lehel või pildil üles, alla, vasakule või paremale liikuda.

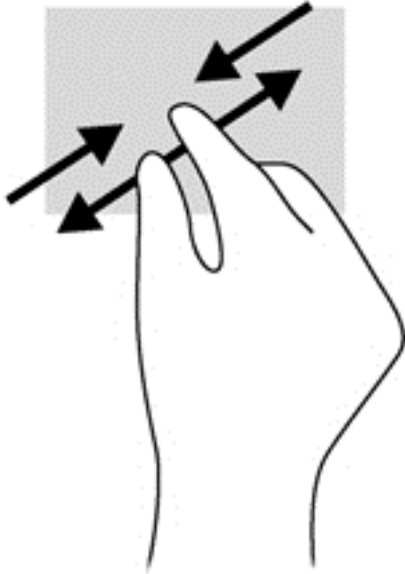
- Asetage kaks sõrme (nii et nende vahel oleks väike vahe) puuteplaadialale ja seejärel lohistage neid üles, alla, vasakule või paremale.

Kokkusurumine/suumimine

Kokkusurumisžest võimaldab pilte ja teksti vähendada ning suumimisžest neid suurendada.

- Suurendamiseks asetage kaks sõrme koos puuteplaadialale ja seejärel viige sõrmed lahku.
- Vähendamiseks asetage kaks sõrme lahus puuteplaadialale ja seejärel viige sõrmed kokku.

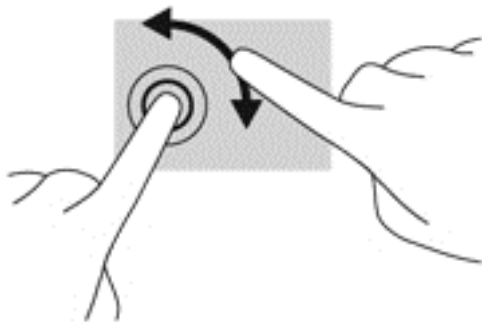

Pööramine (ainult teatud mudelitel)

Pööramisžesti abil saate pöörata üksusi, näiteks pilte.

- Osutage kursoriga objektile ja asetage vasak nimetissõrm puuteplaadialale. Liigutage parema käe nimetissõrme kaares kella kaheteistkümne asendist kella kolme asendisse. Tagasi pööramiseks viige nimetissõrm kella kolme asendist kella kaheteistkümne asendisse.

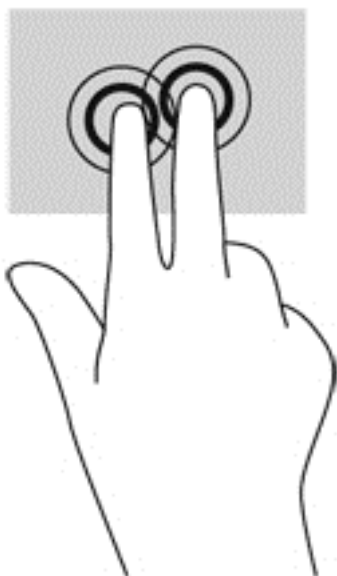
 MÄRKUS. Pööramisžest on mõeldud kasutamiseks teatud rakenduste puhul selle objektide või piltide juhtimiseks. Pööramisžest ei pruugi kõikide rakenduste puhul toimida.

Kahe sõrmega klõpsamine (ainult teatud mudelitel)

Kahe sõrmega klõpsamine võimaldab ekraanil kuvatud objekti menüüs valikuid teha.

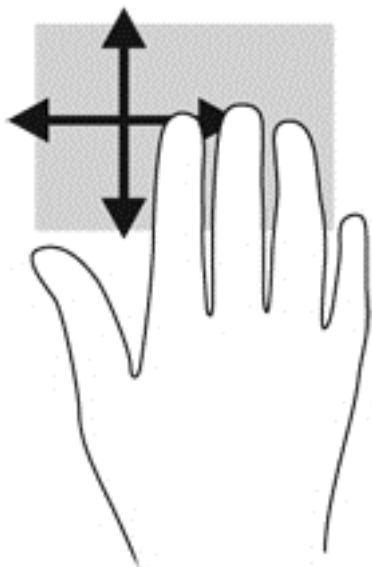
- Valitud objekti suvandite menüü avamiseks asetage kaks sõrme puuteplaadialale ja vajutage.

Sirvimine (ainult teatud mudelitel)

Sirvimisžesti saab kasutada kuvadel navigeerimiseks või dokumentide kiireks kerimiseks.

- Asetage kolm sõrme puuteplaadialale ja tehke kiireid sirvimisliigutusi kas üles, alla, vasakule või paremale.

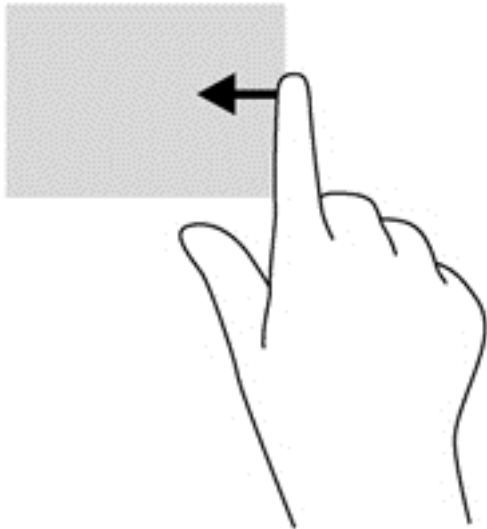
Servanipsud

Servanipsud võimaldavad sätteid muuta ning rakendusi otsida või kasutada.

Parem servanips

Parema serva nipsu abil pääsete juurde tuumnuppudele, mis võimaldavad sisu otsida, ühiskasutusse anda, rakendusi käivitada, seadmeid kasutada või sätteid muuta.

- Tuumnuppude kuvamiseks nipsake õrnalt sõrmega ekraani paremast servast.

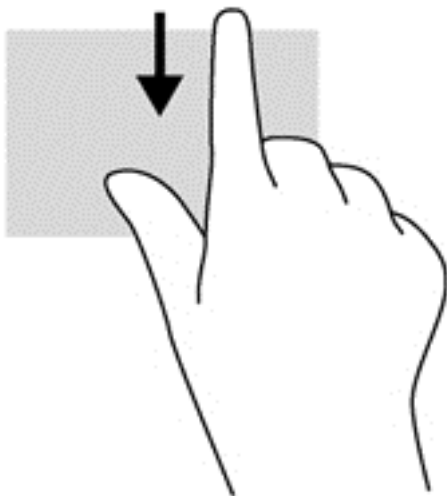

Ülaserva nips

Ülaserva nipsu abil saate avada avakuval üksuse **Kõik rakendused**.

 NB! Avatud rakenduse korral võib ülaserva nipsu funktsioon olenevalt rakendusest erineda.

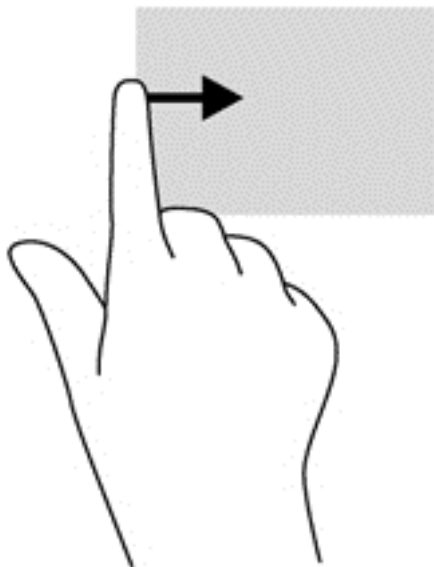
- Saadaolevate rakenduste kuvamiseks nipsake õrnalt sõrmega ekraani ülaservast.

Vasak servanips

Vasaku serva nipsuga pääsete juurde hiljuti avatud rakendustele ning nii saate avatud rakendusi kiiresti vaheldumisi aktiveerida.

- Rakenduste vaheldumisi aktiveerimiseks tõmmake sõrmega puuteplaadi vasakust servast.

Puutekraani žestide kasutamine (ainult teatud mudelitel)

Puutekraaniga arvutil saab ekraanil kuvatavaid üksusi kontrollida sõrmedega.

 NÄPUNÄIDE. Puutekraaniga arvutil saate puutežeste kasutada ekraanil või puuteplaadil. Puutekraanil saate teostada toiminguid ka klaviatuuri ja hiirega.

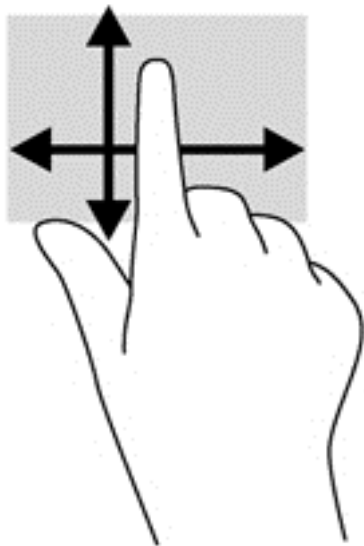
Ühe sõrmega libistamine

Ühe sõrmega libistamist kasutatakse peamiselt loendite ja lehekülgede panoraamimiseks ja kerimiseks, kuid seda võib kasutada ka muuks, näiteks objekti liigutamiseks.

- Ekraanil kerimiseks libistage üht sõrme üle ekraani suunas, kuhu soovite liikuda.

 MÄRKUS. Kui avakuval kuvatakse mitut rakendust, saab sõrme libistamisega kuva vasakule või paremale liigutada.

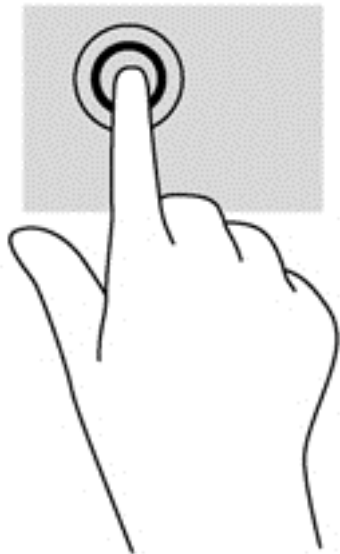
- Lohistamiseks vajutage ja hoidke üksust all, seejärel teisaldage üksus lohistades.

Koputamine

Ekraanil kuvatava üksuse valimiseks kasutage koputusfunktsiooni.

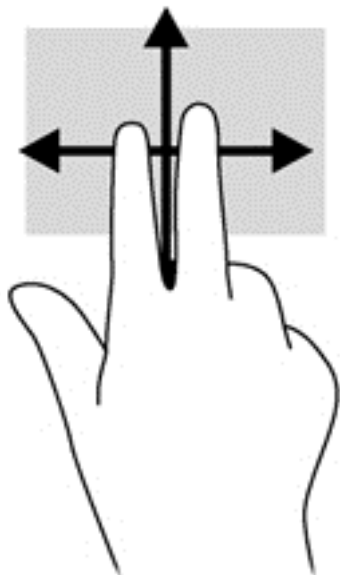
- Valiku tegemiseks koputage ekraanil kuvatavat objekti ühe sõrmega. Üksuse avamiseks tehke topeltkoputus.

Kerimine

Kerimisest on abi, kui soovite liigutada kursorit lehel või pildil üles, alla, vasakule või paremale.

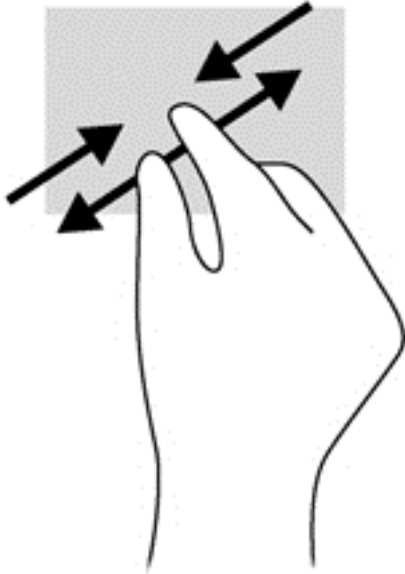
- Asetage ekraanile või puuteplaadile kaks sõrme ja seejärel lohistage neid üles, alla, vasakule või paremale.

Kokkusurumine/venitamine

Kokkusurumine ja venitamine võimaldavad piltide ja teksti välja- ning sissesuunimist.

- Sissesuunimiseks asetage ekraanile kaks sõrme koos ja nihutage neid teineteisest eemale.
- Väljasuunimiseks asetage ekraanile kaks sõrme lahus ja nihutage neid teineteise poole.

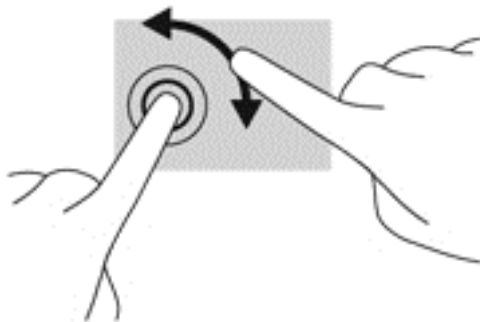

Pööramine (ainult teatud mudelitel)

Pööramisžesti abil saate pöörata üksusi, näiteks pilte.

- Hoidke vasaku käe nimetissõrme objektil, mida soovite pöörata. Libistage parema käe nimetissõrme kaares kella kaheteistkümne asendist kella kolme asendisse. Tagasi pööramiseks viige nimetissõrm kella kolme asendist kella kaheteistkümne asendisse.

 MÄRKUS. Pööramisžest on mõeldud kasutamiseks teatud rakenduste puhul selle objektide või piltide juhtimiseks. Pööramisžest ei pruugi kõikide rakenduste puhul toimida.

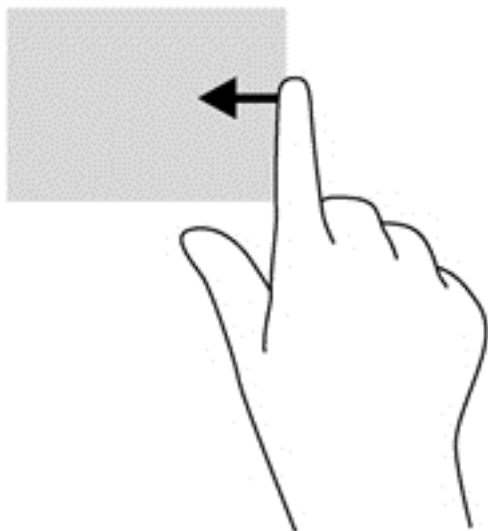
Servanipsud

Servanipsude abil saab muuta sätteid ning rakendusi otsida ja kasutada.

Parem servanips

Parema serva nipsu abil pääsete juurde tuumnuppudele, mis võimaldavad sisu otsida, ühiskasutusse anda, rakendusi käivitada, seadmeid kasutada või sätteid muuta.

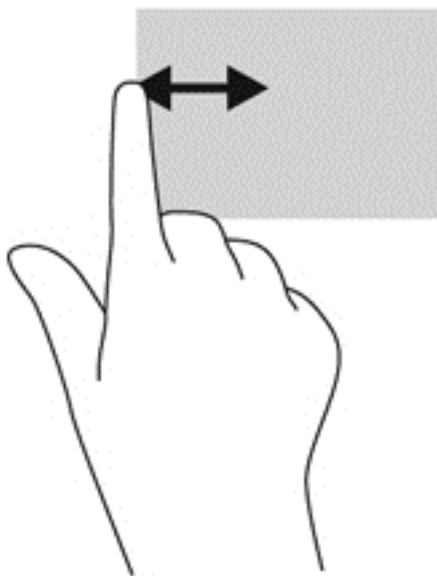
- Tuumnuppude kuvamiseks nipsake sõrmega ekraani paremast servast sissepoole.

Vasak servanips

Vasak servanips toob nähtavale kõik teie avatud rakendused, nii et saate neid kiiresti vahetada.

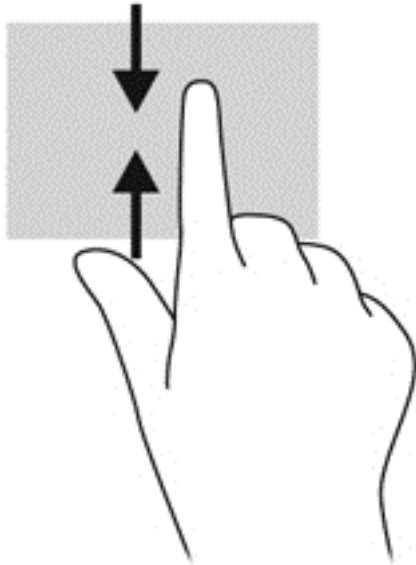
- Rakenduste vahel valimiseks libistage sõrmega ekraani vasakust servast sissepoole. Kõigi avatud rakenduste kuvamiseks libistage õrnalt tagasi vasaku serva poole.

Ülaserva nips ja alaserva nips

Ülaserva või alaserva nipsu abil saate avada arvutis saadaolevate rakenduste nimekirja.

1. Windowsi avakuval nipsake sõrmega õrnalt ülaservast või alaservast ekraani poole.
2. Kõigi saadaolevate rakenduste nägemiseks koputage valikut **Kõik rakendused**.

Klaviatuuri ja hiire kasutamine

Klaviatuuri ja hiire abil saate sisestada teksti, valida üksusi, sirvida ning teha samu toiminguid nagu puutežestidega. Samuti võimaldavad klaviatuuri toimingu- ja kiirklahvid teatud erifunktsioonide tegemist.

 NÄPUNÄIDE. Windowsi klahv klaviatuuril võimaldab teil avatud rakendusest või Windowsi töölaualt kiiresti avakuvale naasta. Kui vajutate veel kord Windowsi klahvi, naasete eelmisele kuvale.

 MÄRKUS. Olenevalt riigist/piirkonnast võivad klaviatuuri klahvid ja nende funktsioonid selles jaotises kirjeldatutest erineda.

Klahvide kasutamine

Arvuti pakub teatud klahvide ja klahvikombinatsioonide abil teabele juurdepääsemiseks ja toimingute tegemiseks eri viise.

Toiminguklahvide kasutamine

Toiminguklahv täidab sellele määratud funktsiooni. Klahvidel **f1–f4** ja **f6–f12** kujutatud ikoonid tähistavad klahvide funktsioone.

Toiminguklahvi funktsiooni kasutamiseks vajutage ja hoidke klahvi all.

Toiminguklahvide funktsioon on tehases lubatud. Selle funktsiooni saab keelata häälestusutiliidis Setup Utility (BIOS). Häälestusutiliidi Setup Utility (BIOS) avamise juhised leiate peatükist [Häälestusutiliidi Setup Utility \(BIOS\) ja riistvaradiagnostika HP PC Hardware Diagnostics \(UEFI\) kasutamine lk 63](#). Kui häälestusutiliit on avatud, järgige ekraani allosas kuvatavaid juhiseid.

Pärast toiminguklahvide funktsiooni keelamist tuleb määratud funktsiooni täitmiseks vajutada koos asjakohase toiminguklahviga klahvi **fn**.

⚠ ETTEVAATUST. Olge häälestusutiliidis Setup Utility muudatuste tegemisel äärmiselt ettevaatlik. Vead võivad takistada arvuti korralikku tööd.

Ikoon	Klahv	Kirjeldus
	f1	Avab spikri ja toe rakenduse, mis sisaldab õppematerjale, teavet Windowsi ja arvuti kohta, vastuseid küsimustele ning arvuti värskendusvõimalusi. Spikri ja toe rakendus sisaldab ka automatiseeritud tõrkeotsinguvahendeid ja annab juurdepääsu klienditoele.
	f2	Vähendab järk-järgult ekraani heledust, kui hoiate klahvi all.
	f3	Suurendab järk-järgult ekraani heledust, kui hoiate klahvi all.
	f4	Vahetab ekraanikujutise kuvamiskohta süsteemiga ühendatud kuvamiseseadmete vahel. Näiteks kui arvutiga on ühendatud monitor, lülitab selle klahvi vajutamine ekraanikujutise arvutiekraanilt monitori või samaaegselt nii arvutiekraani kui ka monitori.
	f6	Vaigistab ja taastab heli kõlarites.
	f7	Vähendab järk-järgult helitugevust, kui hoiate klahvi all.
	f8	Suurendab järk-järgult helitugevust, kui hoiate klahvi all.
	f9	Esitab heli-CD eelmise loo või DVD või BD eelmise osa.
	f10	Alustab heli-CD, DVD või BD esitust, peatab esituse või jätkab esitust.
	f11	Esitab heli-CD järgmise loo või DVD või BD järgmise osa.
	f12	Lülitab traadita ühenduse funktsiooni sisse või välja. MÄRKUS. Traadita ühenduse kasutamiseks peab olema häälestatud traadita võrk.

Microsoft Windows 8 kiirklahvide kasutamine

Microsoft Windows 8 võimaldab toimingute kiireks tegemiseks kasutada operatsioonisüsteemi kiirklahve. Toimingu tegemiseks vajutate Windowsi klahvi koos tabelis oleva teise klahviga.

Kiirklahv	Klahv	Kirjeldus
		Viib avatud rakendusest või Windowsi töölaualt tagasi avakuvale. MÄRKUS. Kui vajutate klahvi veel kord, naasete eelmisele kuvale.
 +	c	Kuvab tuumnupud.
 +	d	Avab Windowsi töölaua.
 +	q	Avab kuva Kõik rakendused.
 +	tab	Aktiveerib vaheldumisi avatud rakendusi. MÄRKUS. Jätkake klahvikombinatsiooni vajutamist, kuni kuvatakse soovitud rakendus.
alt	+ f4	Suleb aktiivse rakenduse.

Lisateavet Windows 8 kiirklahvide kohta leiate rakendusest **Spikker ja tugi**. Tippige avakuval s ja seejärel valige **Spikker ja tugi**.

Kiirklahvide kasutamine

Kiirklahv on kombinatsioon klahvist **fn** ja klahvist **esc**.

Kiirklahvi kasutamiseks toimige järgmiselt.

▲ Vajutage lühidalt klahvi **fn** ja seejärel klahvi **esc**.

Funktsioon	Kiirklahv	Kirjeldus
Kuvab süsteemiteabe.	fn + esc	Kuvab teavet süsteemi riistvarakomponentide kohta ja süsteemi BIOS-i versiooninumbri.

6 Toitehaldus

Arvuti saab töötada nii aku- kui ka välistoitel. Kui arvuti töötab akutoitel ja selle laadimiseks pole vahelduvvooluallikas saadaval, on oluline aku laetust jälgida ja akut säästa. Arvuti toetab energiarežiime, mis haldavad arvuti energiakasutust ja säästmist, nii et saate leida tasakaalu jõudluse ning aku säästmise vahel.

Une- või talveunerežiimi käivitamine

Microsoft® Windowsil on kaks energiasäästurežiimi: une- ja talveunerežiim.

- Unerežiim – unerežiim käivitatakse automaatselt pärast passiivsuseperioodi, kui arvuti töötab akul või vooluvõrgus. Teie töö salvestatakse mälu, mis võimaldab unerežiimist väljumisel kiiresti tööd jätkata. Unerežiimi saab ka käsitsi käivitada. Lisateavet leiate jaotisest [Unerežiimis käsitsi aktiveerimine ja sellest väljumine lk 39](#).
- Talveunerežiim – see režiim käivitatakse automaatselt, kui aku tühjeneb kriitilise tasemeni. Talveunerežiimis salvestatakse teie töö kõvakettale uinakufaili ja arvuti lülitub välja.

 MÄRKUS. Talveunerežiimi saate ka käsitsi aktiveerida. Vt [Unerežiimis käsitsi aktiveerimine ja sellest väljumine lk 39](#) ja [Talveunerežiimi käsitsi aktiveerimine ja sellest väljumine \(ainult teatud mudelitel\) lk 40](#).

 ETTEVAATUST. Võimaliku heli- ja videokvaliteedi halvenemise, teabekao või heli või video esituse funktsiooni kao riski vähendamiseks ärge käivitage ketta või välise meediumikaardi lugemisel või sellele kirjutamisel unerežiimi.

 MÄRKUS. Sel ajal kui arvuti on une- või talveunerežiimis, pole võimalik luua mitte mingit tüüpi võrguühendust ega teha mis tahes arvutitoiminguid.

Unerežiimis käsitsi aktiveerimine ja sellest väljumine

Unerežiimi sisenemiseks on järgmised võimalused.

- Sulgege ekraan.
- Tuumnuppude kuvamiseks osutage **avakuval** parempoolsele üla- või allnurgale. Klõpsake **Sätted**, seejärel klõpsake ikooni **Toide**, seejärel klõpsake **Unerežiim**.

Unerežiimist väljumiseks toimige järgmiselt.

- Vajutage lühidalt toitenuppu.
- Kui ekraan on suletud, avage see.
- Vajutage klaviatuuril mõnd klahvi.
- Koputage puuteplaadil või libistage sellest sõrmega üle.

Kui arvuti väljub unerežiimist, süttivad toite märgutuled ning ekraanile ilmub pooleli olev töö.

 MÄRKUS. Kui olete määranud ärkamisel parooli nõudmise, tuleb teil pooleli oleva tööga kuva ekraanile saamiseks sisestada Windowsi parool.

Talveunerežiimi käsitsi aktiveerimine ja sellest väljumine (ainult teatud mudelitel)

Toitesuvandite abil saate lubada kasutajapoolse käivitamisega talveunerežiimi ning muuta muid toitesätteid ja ajalõppe.

1. Tippige avakuval **toide**, valige **Sätted** ja seejärel valige rakenduste loendist **Toitesuvandid**.
2. Klõpsake vasakul paanil üksust **Valige toitenupule funktsioon**.
3. Klõpsake üksust **Muuda sätteid, mis ei ole hetkel kättesaadavad**.
4. Valige jaotisest **Toitenupule vajutamisel** üksus **Talveunerežiim**.
5. Klõpsake üksust **Salvesta muudatused**.

Kui arvuti väljub talveunerežiimist, süttivad toite märgutuled ning ekraanile ilmub pooleli olev töö.

MÄRKUS. Kui olete määranud ärkamisel parooli nõudmise, tuleb teil oma töö ekraanile saamiseks sisestada Windowsi parool.

Ärkamisel parooli nõudmise määramine

Kui soovite häälestada arvuti une- või talveunerežiimist väljudes parooli küsima, toimige järgmiselt.

1. Tippige avakuval **toide**, valige **Sätted** ja seejärel valige **Energiaarežiimi suvandid**.
2. Klõpsake vasakul paanil üksust **Nõua ärkamisel parooli**.
3. Klõpsake üksust **Muuda sätteid, mis ei ole hetkel kättesaadavad**.
4. Klõpsake üksust **Nõua parooli (soovitav)**.

MÄRKUS. Kui teil on vaja luua kasutajakonto parool või muuta praegust parooli, klõpsake üksust **Kasutajakonto parooli kehtestamine või muutmine** ja järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid. Kui teil pole vaja parooli luua ega muuta, jätkake toimingust 5.

5. Klõpsake üksust **Salvesta muudatused**.

Toitemõõdiku ja -sätete kasutamine

Toitemõõdik asub Windowsi töölaual. Toitemõõdiku abil pääsete kiiresti juurde toitesätetele ja saate vaadata aku laetuse taset.

- Laetuse taseme protsendi ja praeguse energiaarežiimi kuvamiseks osutage kursoriga Windowsi töölaual toitemõõdiku ikoonile.
- Toitesuvandite kasutamiseks klõpsake toitemõõdiku ikooni ja valige loendist soovitud üksus. Samuti võite tippida avakuval **toide**, valida üksuse **Sätted** ja seejärel valida üksuse **Energiaarežiimi suvandid**.

Toitemõõdiku eri ikoonid näitavad, kas arvuti töötab aku- või välistoitel. Kui aku laetus on madalal või kriitilisel tasemel, kuvatakse koos ikooniga ka teade.

Arvuti kasutamine akutoitel

Kui arvutis on laetud aku ja arvuti pole ühendatud välistoitel, töötab arvuti akutoitel. Kui arvutis on laetud aku ning arvutist lahutatakse vahelduvvooluadapter, lülitub arvuti automaatselt akutoitele ja ekraani heledus väheneb aku säästmiseks. Kui arvuti on välja lülitatud ja välistoitest lahutatud, tühjeneb arvutis olev aku tasapisi.

Aku kasutusaeg võib olenevalt toitehaldussätetest, arvutis töötavatest programmidest, ekraani heledusest, arvutiga ühendatud välisseadmetest ja muudest teguritest erineda.

Eemaldatava aku eemaldamine

⚠ HOIATUS! Võimalike ohtude vähendamiseks kasutage ainult arvutiga kaasas olevat eemaldatavat akut, HP asendusakut või ühilduvat HP esindusest ostetud akut.

⚠ ETTEVAATUST. Eemaldatava aku eemaldamine siis, kui see on arvuti ainus toiteallikas, võib põhjustada teabekao. Teabekao vältimiseks salvestage oma töö ja lülitage arvuti operatsioonisüsteemi kaudu välja enne, kui aku eemaldate.

1. Lükake aku vabastamiseks lukustusriivi (1) ja seejärel vabastusriivi (2).
2. Eemaldage aku (3) arvutist.

Teabe otsimine aku kohta

Aku oleku jälgimiseks või selle tuvastamiseks, kas aku ei hoi enam laengut, kasutage HP Support Assistantis saadolevat akukontrolli. Akuteabe kuvamiseks sisestage avakuval sõna `support`, siis valige rakendus **HP Support Assistant** ja viimaks valige **Aku ja jõudlus**.

HP Support Assistantis on aku jaoks saadaval järgmine teave ja järgmised tööriistad:

- akukontroll;
- teave akutüüpide, spetsifikatsiooni, kasutusigade ja mahtuvuste kohta.

Akutoite säästmine

Näpunäited akutoite säästmiseks ja aku kasutusaja pikendamiseks.

- Vähendage ekraani heledust.
- Valige toitesuvanditest režiim **Energiasäästja**.
- Eemaldage arvutist aku, kui te seda rohkem kui kahe nädala jooksul ei kasuta ega lae.
- Lülitage välja traadita ühenduse seadmed, kui te neid ei kasuta.
- Lahutage välisseadmed, mida te ei kasuta ja mis ei ole ühendatud välistoitega, näiteks USB-porti ühendatud väline kõvaketas.

- Peatage, keelake või eemaldage kõik välised meediumikaardid, mida te ei kasuta.
- Kui lõpetate arvutiga töötamise, käivitage unerežiim või lülitage arvuti välja.

Aku laetuse madala taseme tuvastamine

Kui arvuti ainsaks toiteallikaks oleva aku laetuse tase langeb madalale või kriitilisele tasemele, võib toimuda järgmine.

- Aku märgutuli (ainult teatud mudelitel) näitab aku laetuse madalat või kriitilist taset.

– või –

- Windowsi töölaual olev toitemõõdiku ikoon näitab aku madala või kriitilise laetuse teatist.

MÄRKUS. Lisateavet toitemõõdiku kohta leiate jaotisest [Toitemõõdiku ja -sätete kasutamine lk 40](#).

Aku laetuse kriitilisel tasemel toimib arvuti järgmiselt.

- Kui talveunerežiim ei ole lubatud ja arvuti on sisse lülitatud või unerežiimis, jääb arvuti korraks unerežiimi ja lülitub seejärel välja ning kõik salvestamata andmed lähevad kaotsi.
- Kui talveunerežiim on lubatud ja arvuti töötab või on unerežiimis, käivitab arvuti talveunerežiimi.

Aku laetuse madala taseme lahendamine

Aku laetuse madala taseme lahendamine, kui välistoide on saadaval

- Ühendage vahelduvvooluadapter.
- Ühendage valikuline dokkimis- või laiendusseade.
- Ühendage HP-It tarvikuna ostetud toiteadapter.

Aku laetuse madala taseme lahendamine, kui mitte ühtegi toiteallikat pole saadaval

Salvestage oma töö ja lülitage arvuti välja.

Aku laetuse madala taseme lahendamine, kui arvuti ei saa talveunerežiimist väljuda

Kui arvutil pole talveunerežiimist väljumiseks piisavalt toidet, tehke järgmist.

1. Asendage tühi eemaldatav aku laetud akuga või ühendage arvuti vahelduvvooluadapteri abil välistoitega.
2. Vajutage talveunerežiimist väljumiseks toitenuppu.

Kasutaja vahetatava aku hoiustamine

ETTEVAATUST. Aku kahjustamise riski vähendamiseks ärge jätke akut pikaks ajaks kõrge temperatuuri kätte.

Kui te ei kavatse arvutit enam kui kahe nädala jooksul kasutada ega välistoitega ühendada, võtke aku välja ja hoidke seda laengu säästmiseks arvutist eraldi jahedas kuivas kohas.

Hoiule pandud akut tuleks iga 6 kuu järel kontrollida. Kui laetuse tase on langenud alla 50%, laadige aku enne uuesti hoiule panemist.

Kasutaja vahetatava aku kasutusest kõrvaldamine

⚠ HOIATUS! Tule- või põletusohu vähendamiseks ärge võtke akut lahti, ärge purustage ega torgake seda. Ärge lühistage väliskontakte. Ärge visake akut ei tulle ega vette.

Teavet akude nõuetekohase utiliseerimise kohta leiate *normatiiv-, ohutus- ja keskkonnamärkustest*. Kasutusjuhendi avamiseks sisestage avakuval sõna `support`, valige rakendus **HP Support Assistant**, siis üksus **Minu arvuti** ja seejärel **Kasutusjuhendid**.

Kasutaja vahetatava aku vahetamine

Akukontroll HP Support Assistantis teavitab aku vahetamise vajadusest, kui aku mõni sisemine toiteelement ei lae korralikult või kui aku mahtuvus on vähenenud olekule "nõrk". Kui on tõenäoline, et akule kehtib HP garantii, kuvatakse ka garantiitunnus. Teates viidatakse HP veebisaidile, kust leiate lisateavet uue aku tellimise kohta.

Arvuti kasutamine välisel vahelduvvoolutoitel

Teavet arvuti vahelduvvoolutoitega ühendamise kohta leiate arvutiga kaasas olevalt teabelehel *Häälestusjuhised*.

Kui arvuti on ühendatud heakskiidu saanud vahelduvvooluadapteri kaudu välise vahelduvvoolutoitega või dokkimis- või laiendusseadmega, ei kasuta arvuti akut.

⚠ HOIATUS! Võimalike ohtude vähendamiseks kasutage ainult arvutiga kaasas olevat vahelduvvooluadapterit, HP asendusadapterit või ühilduvat HP esindusest ostetud vahelduvvooluadapterit.

Ühendage arvuti välise vahelduvvooluallikaga järgmistes olukordades:

⚠ HOIATUS! Ärge laadige arvuti akut, kui viibite lennuki pardal.

- aku laadimisel või kalibreerimisel,
- süsteemi tarkvara installimisel või muutmisel,
- teabe kirjutamisel kettale (ainult teatud mudelitel),
- sisemiste kõvaketastega arvutitel kettadefragmentori kasutamisel,
- andmete varundamisel või taastamisel.

Kui ühendate arvuti välise vahelduvvoolutoitega, toimub järgmine:

- aku hakkab laadima,
- ekraani heledus suureneb,
- toitemõõdiku ikoon Windowsi töölaua muudab ilmet.

Arvuti välisest vahelduvvoolutoitest lahutamisel toimub järgmine:

- arvuti lülitub akutoitele,
- ekraani heledus väheneb automaatselt aku säästmiseks.
- toitemõõdiku ikoon Windowsi töölaua muudab ilmet.

Toiteprobleemide tõrkeotsing

Kontrollige vahelduvvooluadapterit, kui vooluvõrku ühendatud arvuti puhul ilmneb mõni järgmistest sümptomitest:

- arvuti ei lülitu sisse,
- ekraan ei lülitu sisse,
- toite märgutuled ei põle.

Vahelduvvooluadapteri kontrollimiseks toimige järgmiselt.

1. Lülitage arvuti välja.
2. Ühendage vahelduvvooluadapter arvutiga ja vahelduvvooluvõrgu pistikupesaga.
3. Lülitage arvuti sisse.
 - Kui toite märgutuled *süttivad*, töötab vahelduvvooluadapter korralikult.
 - Kui toite märgutuled *ei sütti*, kontrollige, kas vahelduvvooluadapter on arvutiga ja vahelduvvooluvõrgu pistikupesaga korralikult ühendatud.
 - Kui ühendused on korras ja märgutuled ikka *ei sütti*, ei tööta vahelduvvooluadapter korralikult ning see tuleb välja vahetada.

Uue vahelduvvooluadapteri hankimise kohta teabe saamiseks võtke ühendust klienditoega.

HP CoolSense (ainult teatud mudelitel)

HP CoolSense tuvastab automaatselt, kui arvuti pole horisontaalses asendis, ning reguleerib jõudluse ja ventilaatorisätteid, et hoida arvuti pinda mugaval temperatuuril.

Kui HP CoolSense on väljas, ei tuvastata arvuti asendit ning säilitatakse tehases määratud jõudluse ja ventilaatori vaikesätteid. Selle tulemusena võib pinna temperatuur olla kõrgem kui sisselülitatud HP CoolSense'iga.

CoolSense'i välja- või sisselülitamiseks toimige järgmiselt.

- ▲ Tippige avakuval *jahutus*, valige **Sätted** ja seejärel valige **HP CoolSense**.

Arvuti sulgemine (väljalülitamine)

 ETTEVAATUST. Arvuti väljalülitamisel lähevad salvestamata andmed kaotsi. Enne arvuti väljalülitamist salvestage kindlasti oma töö.

Käsk Sule arvuti suleb kõik programmid ja operatsioonisüsteemi, seejärel lülitab välja ekraani ja arvuti.

Lülitage arvuti välja järgmistes olukordades.

- Soovite vahetada akut või pääseda juurde arvuti sees olevatele komponentidele.
- Soovite ühendada välise riistvaraseadme, mida ei saa ühendada USB- või videoporti.
- Arvutit ei kasutata pikema aja vältel ning see lahutatakse välistoitest.

Olgugi et arvuti saab sulgeda ka toitenupust, on soovitatav kasutada Windowsi sulgemiskäsku.

MÄRKUS. Kui arvuti on une- või talveunerežiimis, tuleb sellest väljuda, enne kui arvuti sulgeda saab.

1. Salvestage oma töö ja sulgege kõik avatud programmid.
2. Tuumnuppude kuvamiseks osutage avakuval parempoolsele üla- või allnurgale.
3. Klõpsake üksust **Sätted**, ikooni **Toide** ja seejärel üksust **Sule arvuti**.

Kui arvuti ei reageeri ja kirjeldatud sulgemistoiminguid pole võimalik kasutada, proovige järgmisi hädasulgemistoiminguid esitatud järjekorras.

- Vajutage klahve **ctrl + alt + delete**, klõpsake ikooni **Toide** ja seejärel valige **Sule arvuti**.
- Hoidke vähemalt 5 sekundit toitenuppu all.
- Lahutage arvuti välistoitest.
- Kui arvutis on eemaldatav aku, siis eemaldage see.

7 Teabe haldamine ja ühiskasutus

Draivid on digitaalsed talletusseadmed, mille abil saate talletada, hallata ja anda ühiskasutusse teavet ning teabele juurde pääseda. Teie arvutil on sisemine kõvaketas või pooljuhtdraiv, millel talletatakse arvuti tarkvara, operatsioonisüsteemi ja millele saab talletada ka teie isiklike faile. Mõnel arvutil on ka sisseehitatud optiline draiv, mille abil saab lugeda või kirjutada CD-sid, DVD-sid või (teatud mudelitel) Blu-ray-kettaid (BD).

Lisamahu või -funktsioonide kasutamiseks ühendage väline draiv (eraldi ostetav), näiteks optiline draivi või kõvaketas, või sisestage otse telefonist või kaamerast pärit talletuskaart. Kiiret andmete edastust võimaldab ka arvuti USB-porti ühendatud USB-mälupulk (Universal Serial Bus). Mõni seade kasutab töötamiseks arvuti toidet, teistel on oma toiteallikas. Mõnel seadmel on kaasas tarkvara, mis tuleb installida.

 MÄRKUS. Teavet väliste traadita ühenduse seadmete ühendamise kohta leiate peatükist [Ühenduse loomine võrguga lk 15](#).

 MÄRKUS. Lisateavet vajaliku tarkvara ja draiverite või kasutatava arvutipordi kohta leiate tootja juhistest.

USB-seadme kasutamine

Enamikul arvutitel on rohkem kui üks USB-port, kuna see mitmekülgne liides võimaldab teil arvutiga ühendada paljusid erinevaid välisseadmeid, nagu USB-klaviatuur, hiir, väline draiv, printer, skanner või USB-jaotur.

Arvutil on rohkem kui üht tüüpi USB-porte. Teavet arvuti USB-portide tüüpide kohta leiate peatükist [Arvuti tundmaõppimine lk 4](#). Ostke kindlasti seadmed, mis teie arvutiga ühilduvad.

Tüüp	Kirjeldus
USB 2.0	Andmeedastus kiirusel 60 MB/s.
USB 3.0	Edastab andmeid kiirusel 640 MB/s. USB spetsifikatsiooniga 3.0 pordid, mida nimetatakse ka SuperSpeed-portideks, ühilduvad ka USB spetsifikatsioone 1.0 ja 2.0 kasutavate seadmetega.

USB-seadme ühendamine

 ETTEVAATUST. USB-pistmiku kahjustamise vältimiseks ärge kasutage USB-seadme ühendamisel liigset jõudu.

- ▲ Ühendage seadme USB-kaabel USB-porti.

 MÄRKUS. Teie arvuti USB-port võib selles jaotises oleval joonisel esitatust erineda.

Kui seade on tuvastatud, kostab sellest teavitav heli.

 MÄRKUS. USB-seadme esmakordsel ühendamisel kuvatakse Windowsi töölaua teade ja tegumiriba parempoolses otsas asuval teavitusalal ikoon selle kohta, et arvuti tuvastas seadme.

USB-seadme eemaldamine

 ETTEVAATUST. USB-pistmiku vigastamise vältimiseks ärge eemaldage USB-seadet kaablist tõmmates.

ETTEVAATUST. Teabekao või süsteemi hangumise riski vähendamiseks kasutage USB-seadme ohutuks eemaldamiseks järgmisi toiminguid.

1. Salvestage oma teave ja sulgege kõik seadmega seotud programmid.
2. Windowsi töölaua klõpsake tegumiriba paremas servas oleval riistvara eemaldamise ikoonil. Kuvatakse teade **Riistvara ohutu eemaldamine ja kandja väljutamine**. Järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid.

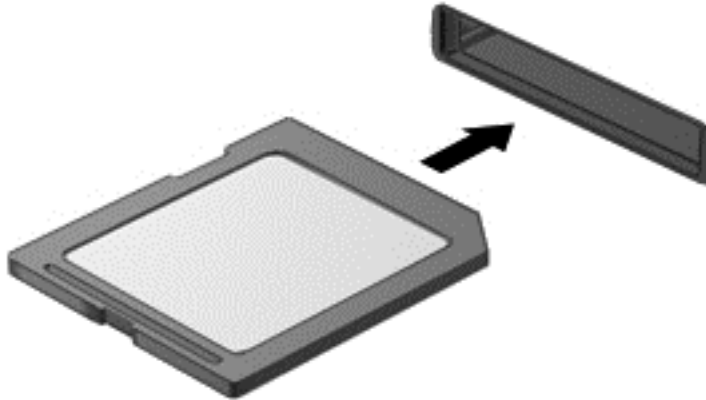
Mälukaardi sisestamine ja eemaldamine

Mälukaardi sisestamiseks toimige järgmiselt.

 ETTEVAATUST. Mälukaardi ühenduselementide vigastamise vältimiseks ärge kasutage mälukaardi sisestamisel liigset jõudu.

1. Hoidke kaarti nii, et siit on üleval pool ja konnektorid arvuti suunas.

2. Sisestage kaart mälukaardilugejasse ja lükake, kuni kaart on kindlalt paigas.

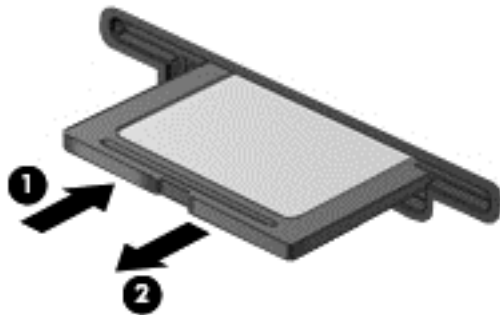

Kui seade on tuvastatud, kostab sellest teavitav heli.

Mälukaardi eemaldamiseks toimige järgmiselt.

⚠ ETTEVAATUST. Teabekao või süsteemi hangumise vältimiseks kasutage mälukaardi ohutuks eemaldamiseks järgmisi toiminguid.

1. Salvestage oma teave ja sulgege kõik mälukaardiga seotud programmid.
2. Valige Windowsi töölaua alariba paremas servas teavitusalal riistvara eemaldamise ikoon ja järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid.
3. Vajutage kaarti **(1)** sissepoole ja seejärel eemaldage see pesast **(2)**.

📝 MÄRKUS. Kui kaart ei välju, tõmmake see pesast välja.

8 Arvuti hooldamine

Tähtis on arvutit regulaarselt hooldada, et see oleks optimaalses seisukorras. Selles peatükis on teavet arvuti jõudluse suurendamise kohta selliste tööriistade abil nagu Kettadefragmentor ja Kettapuhastus. Siit leiate teavet ka programmide ja draiverite värskendamise kohta, juhised arvuti puhastamiseks ja nõuandeid arvutiga reisimiseks.

Jõudluse parandamine

Igaüks soovib kiiret arvutit ja kui teete regulaarseid hooldustoiminguid, nagu ketta defragmentimine ja kettapuhastus, saate oma arvuti jõudlust oluliselt parandada. Arvuti vananedes võite installida ka suuremaid draive ja lisada täiendavat mälu.

Draivide käsitsemine

Järgige draivide käsitsemisel neid ettevaatusabinõusid.

- Enne draivi eemaldamist või installimist lülitage arvuti välja. Kui te pole kindel, kas arvuti on välja lülitatud, unerežiimis või talveunerežiimis, lülitage arvuti sisse ja seejärel operatsioonisüsteemi kaudu välja.
- Enne draivi käsitsemist puudutage staatilise elektrilaengu lahendamiseks draivi värvimata metallpinda.
- Ärge puudutage irddraivi või arvuti konnektori tihvte.
- Ärge kasutage draivi kettaseadme sahtlisse sisestamisel liigset jõudu.
- Kui aku on ainus toiteallikas, veenduge enne andmekandjale kirjutamist, et aku on piisavalt laetud.
- Kui draivi tuleb saata postiga, kasutage selleks mulliümbrikku või muud sobivat kaitsvat pakendit ja lisage märgis „ÖRN“.
- Vältige draivi sattumist magnetvälja mõjualasse. Magnetväljaga turvaseadmed on näiteks lennujaamade turvakontrolliväravad ja metallidetektorid. Lennujaama konveierlindid ja muud turvaseadmed, millega kontrollitakse käsipagasit, kasutavad magnetvälja asemel röntgenkiiri ja need ei kahjusta draive.
- Eemaldage draivist andmekandja enne draivi eemaldamist kettaseadme sahtlist või enne draiviga reisimist, draivi saatmist või hoivulepanemist.
- Ärge kasutage optilise draivi kettale kirjutamise ajal klaviatuuri ega liigutage arvutit. Kirjutamistoiming on värinatundlik.
- Enne välise kõvakettaga ühendatud arvuti liigutamist käivitage unerežiim ja oodake, kuni ekraan tühjeneb, või ühendage väline kõvaketas õigesti lahti.

Kõvaketta vahetamine

⚠ ETTEVAATUST. Draivid on õrnad arvutikomponendid ja neid tuleb käsitseda ettevaatlikult. Ärge pillake draivi maha, ärge asetage selle peale asju ning ärge laske sellel vedelikega või väga kõrgete või madalate temperatuuride või niiskustasemetega kokku puutuda. Draivide käsitsemise kohta spetsiaalsete ettevaatusabinõude lugemiseks vt jaotist [Draivide käsitsemine lk 49](#).

ETTEVAATUST. Teabekao või süsteemi hangumise vältimiseks toimige järgmiselt.

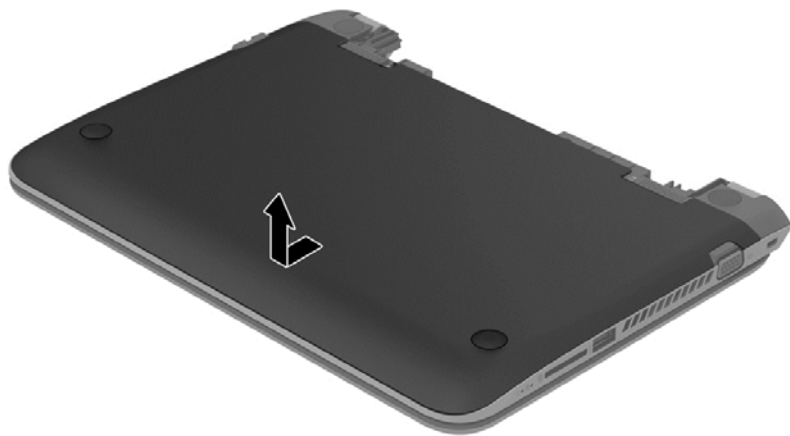
Enne draivi eemaldamist või installimist lülitage arvuti välja. Kui te pole kindel, kas arvuti on välja lülitatud, unerežiimis või talveunerežiimis, lülitage arvuti sisse ja seejärel operatsioonisüsteemi kaudu välja.

Enne kõvaketta eemaldamist toimige järgmiselt.

1. Salvestage oma töö ja lülitage arvuti välja.
2. Katkestage ühendus kõigi arvutiga ühendatud välisseadmetega.
3. Eemaldage toitejuhe vahelduvvooluvõrgu pistikupesast.
4. Pöörake arvuti tasasel pinnal tagurpidi.
5. Eemaldage arvutist aku (vt [Eemaldatava aku eemaldamine lk 41](#)).

Eemaldage kõvaketas.

1. Tõstke hooldusluuk üles ja eemaldage see.

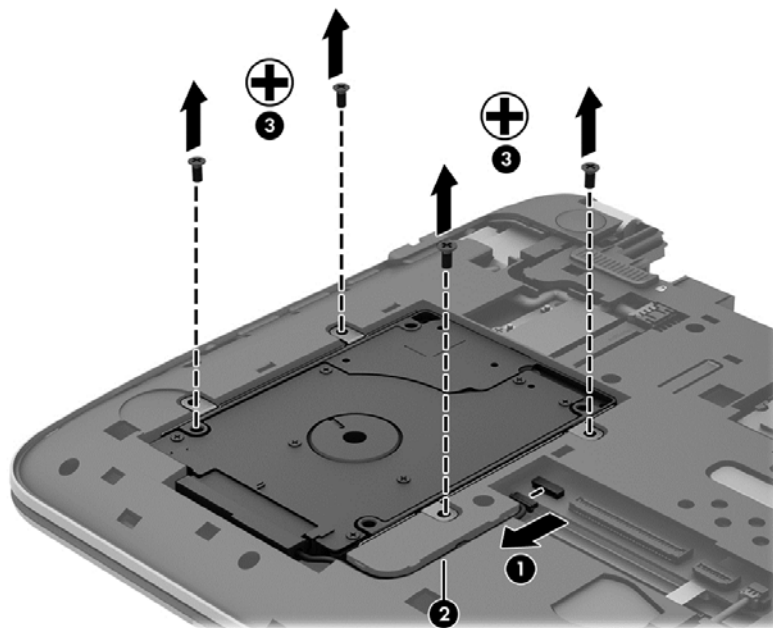

2. Lahutage kõvaketta kaabel (1) arvutist.

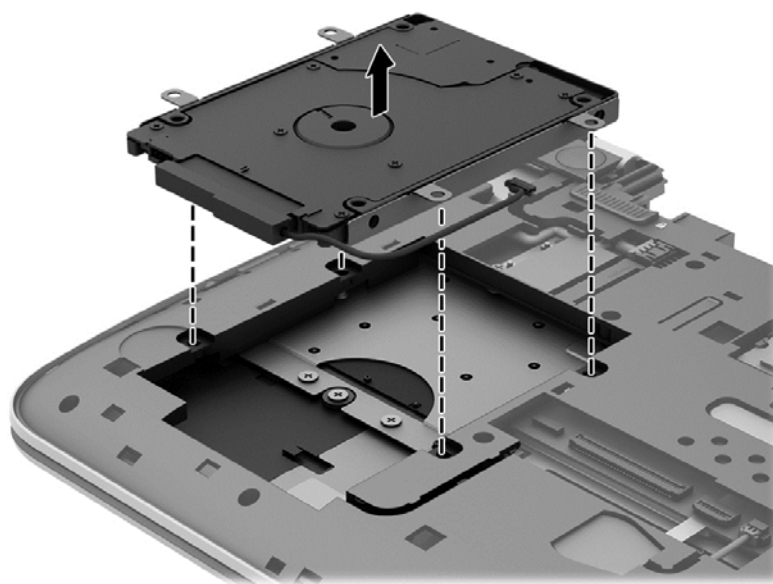

MÄRKUS. Kõvakettakaabli kahjustamise vältimiseks suunake kaabel kõvaketta kaane (2) alt.

3. Eemaldage kõvaketta 4 kruvi (3).

4. Tõstke kõvaketas kõvakettasahtlist välja.

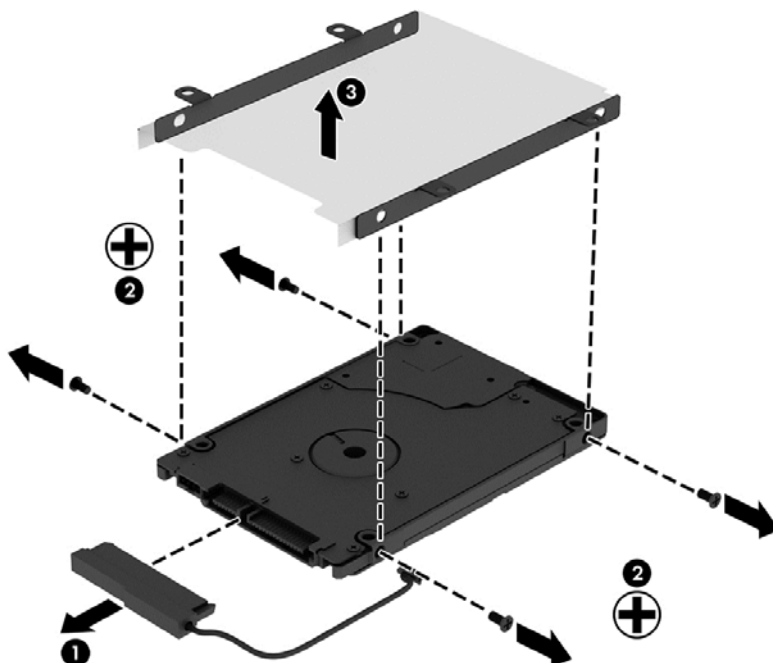

 MÄRKUS. Pärast kõvaketta arvutist eemaldamist peate eemaldama kõvaketta kronsteini või kesta, et kõvakettale juurde pääseda.

Kõvakettaraami eemaldamine

1. Lahutage kõvakettakaabel (1) kõvakettast.
2. Eemaldage kõvaketta 4 kruvi (2).

3. Eemaldage kõvaketta kronstein (3) kõvaketta küljest.

Kõvaketta paigaldamiseks läbige see protseduur vastupidises järjestuses.

HP 3D DriveGuardi kasutamine (ainult teatud mudelitel)

HP 3D DriveGuard kaitseb kõvaketast, seisates draivi ja peatades kõik andmepeeringud ühel järgmistest tingimustest:

- arvuti kukub maha;
- liigutate suletud ekraaniga arvutit, kui arvuti töötab akutoitel.

Lühikest aega pärast ühe eelmainitud sündmuse lõppu taastab HP 3D DriveGuard kõvaketta normaaltöö.

 MÄRKUS. Kuna välkdraividel (SSD) puuduvad liikuvad osad, ei vaja need HP 3D DriveGuardi kaitset.

 MÄRKUS. HP 3D DriveGuard kaitseb põhi- ja lisakõvaketta sahtlis olevat kõvaketast. HP 3D DriveGuard ei kaitse dokkimisseadmesse paigaldatud või USB-pordi kaudu ühendatud kõvakettaid.

Lisateavet leiate tarkvara HP 3D DriveGuard spikrist.

HP 3D DriveGuard olekute tuvastamine

Kui esmasest või teisest (ainult teatud mudelitel) kõvakettasahtlis olev draiv pargitakse, muudab arvutil olev draivi märgutuli värvi. Et teha kindlaks, kas draivid on parasjagu kaitstud või mõni draiv

pargitud, kasutage Windowsi töölaua tegumiriba paremas otsas asuval teavitusalal kuvatud ikooni või mobiilsuskeskust.

- Kui tarkvara kaitseb draivi, ilmub ikooni kohale roheline linnuke .
- Kui tarkvara on blokeeritud, ilmub ikooni kohale keelumärk .
- Kui tarkvara on draivi lõõgist tingituna parkinud, ilmub ikooni kohale oranž torbik .

Ketta defragmentori kasutamine

Arvuti kasutamisel killustuvad aja jooksul kõvakettal olevad failid. Killustunud draiv tähendab seda, et draivil olevad andmed pole omavahel ühendatud (järjestikused) ja seetõttu peab kõvaketas failide leidmiseks rohkem tööd tegema, muutes arvuti aeglasemaks. Ketta defragmentor ühendab (või korrastab füüsiliselt) kõvakettal olevad killustunud failid ja kaustad selliselt, et neid oleks tõhusam käitada.

 MÄRKUS. Pooljuhtdraividel (SSD) pole ketta defragmentori kasutamine tarvilik.

Pärast ketta defragmentori käivitamist töötab see ilma kõrvalise abita. Kuid sõltuvalt kõvaketta suurusest ja killustunud failide hulgast võib ketta defragmentoril kuluda töö lõpetamiseks aega rohkem kui üks tund.

HP soovib kõvaketast vähemalt kord kuus defragmentida. Võite seadistada ketta defragmentori töötama igakuise intervalliga, aga saate arvuti ka käsitsi suvalisel ajal defragmentida.

Ketta defragmentori käivitamiseks toimige järgmiselt.

1. Ühendage arvuti vahelduvvoolutoitega.
2. Tippige avakuval **k** ja seejärel tippige otsinguväljale **ketas**. Valige **Sätted** ja seejärel **Ketaste defragmentimine ja optimeerimine**.
3. Järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid.

Lisateavet leiate ketta defragmentori tarkvaraspikrist.

Kettapuhastuse kasutamine

Kettapuhastus otsib kõvakettalt ebavajalikke faile, mida saate kettaruumi vabastamiseks ja arvuti tõhusama käitamise soodustamiseks turvaliselt kustutada.

Kettapuhastuse käivitamiseks toimige järgmiselt.

1. Tippige avakuval **k** ja seejärel tippige otsinguväljale **ketas**. Valige **Sätted** ja seejärel **Kettaruumi vabastamine tarbetute failide kustutamise teel**.
2. Järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid.

Mälumoodulite lisamine või vahetamine

Mälu lisamine võib parandada arvuti jõudlust. Teie arvuti on nagu teie füüsiline tööala. Kõvaketas on failisahtel, kuhu talletate oma töö, ja mälu on laud, mille taga töötate. Kui mälu pole kogu töö hoidmiseks piisavalt suur ja meenutab paberitega ülekoormatud lauda, langeb teie töövõime. Jõudluse parandamiseks on suurepärane lahendus suurendada arvutis olevat mälu.

Arvutil on üks mälumooduli pesa. Mälumoodulipesa paikneb arvuti põhjal hoolduskatte all. Arvuti mälu mahtu saab suurendada olemasoleva mälumooduli mahukama vastu vahetamisega.

⚠ HOIATUS! Elektrilöögi või seadmete kahjustamise ohu vähendamiseks lahutage enne mälumooduli paigaldamist toitejuhe ja eemaldage kõik akud.

⚠ ETTEVAATUST. Elektrostaatiline lahendus võib elektroonikakomponente kahjustada. Enne mis tahes toimingu tegemist puudutage staatilise elektrilaengu lahendamiseks maandatud metallist objekti.

Mälumooduli lisamiseks või asendamiseks toimige järgmiselt.

⚠ ETTEVAATUST. Teabekao või süsteemi hangumise vältimiseks toimige järgmiselt.

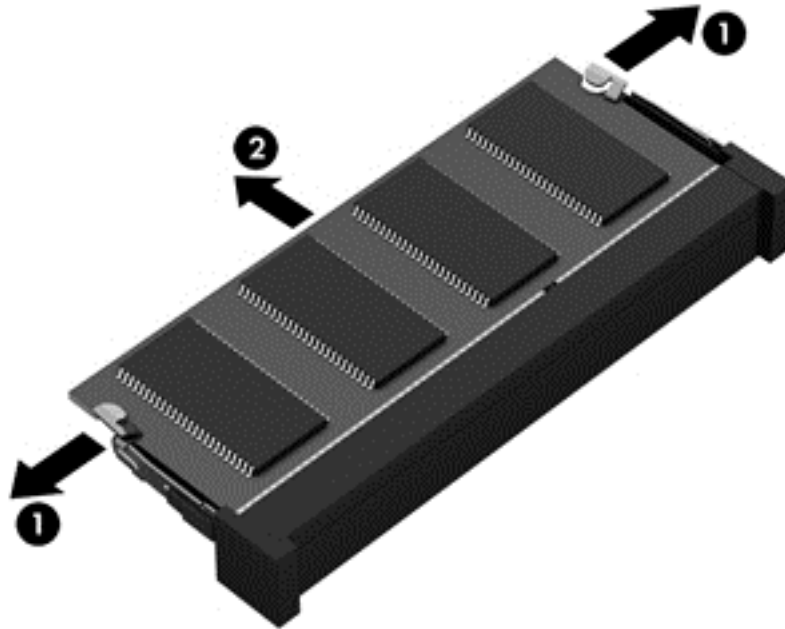
Enne mälumoodulite lisamist või vahetamist lülitage arvuti välja. Ärge eemaldage mälumoodulit, kui arvuti on sisse lülitatud, unerežiimis või talveunerežiimis.

Kui te pole kindel, kas arvuti on välja lülitatud või talveunerežiimis, lülitage arvuti toitenupu abil sisse. Seejärel lülitage arvuti operatsioonisüsteemi kaudu välja.

1. Salvestage oma töö ja lülitage arvuti välja.
2. Katkestage ühendus kõigi arvutiga ühendatud välisseadmetega.
3. Eemaldage toitejuhe vahelduvvooluvõrgu pistikupesast.
4. Pöörake arvuti tasasel pinnal tagurpidi.
5. Eemaldage arvutist aku (vt [Eemaldatava aku eemaldamine lk 41](#)).
6. Eemaldage arvuti hoolduskate.
7. Mälumooduli asendamisel eemaldage kõigepealt paigaldatud mälumoodul:
 - a. tõmmake lahti mälumooduli külgedel asuvad kinnitusklambrid **(1)**.
Mälumoodul tõuseb üles;

- b. võtke mälumooduli (2) servast kinni ja tõstke see ettevaatlikult mälumooduli pesast välja.

⚠ ETTEVAATUST. Mälumooduli kahjustamise vältimiseks hoidke moodulit ainult servadest. Ärge puudutage mälumooduli komponente.

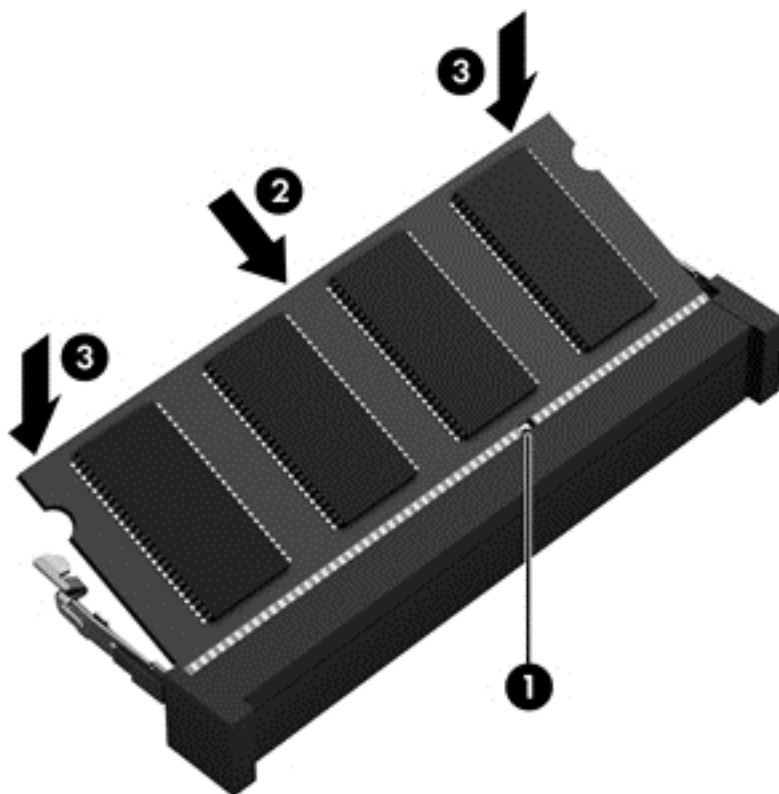
📝 MÄRKUS. Mälumooduli kaitsmiseks pärast eemaldamist asetage see elektrostaatiliselt ohutusse pakendisse.

8. Paigaldage uus mälumoodul:

⚠ ETTEVAATUST. Mälumooduli kahjustamise vältimiseks hoidke moodulit ainult servadest. Ärge puudutage mälumooduli komponente.

- Joondage mälumooduli serval olev sälk (1) pesas oleva sakiga.
- Vajutage mälumoodul mälumoodulikambri suhtes 45-kraadise nurga all (2) pessa, kuni see paigale jääb.
- Vajutage mälumoodul, surudes ettevaatlikult nii paremat kui ka vasakut külge (3), alla, kuni kinnitusklambrid lukustuvad.

⚠ ETTEVAATUST. Mälumooduli kahjustamise vältimiseks ärge painutage moodulit.

9. Pange hoolduskate tagasi.
10. Paigaldage aku.
11. Pöörake arvuti õigetpidi ning ühendage välistoide ja välisseadmed uuesti arvutiga.
12. Lülitage arvuti sisse.

Programmide ja draiverite värskendamine

HP soovib programme ja draivereid regulaarselt uusimate versioonidega värskendada. Värskendused lahendavad probleeme ja lisavad arvutisse uusi funktsioone ja valikuid. Tehnoloogia on pidevas muutumises ja programmide ning draiverite värskendamine võimaldab teie arvutil kasutada uusimaid saadaolevaid tehnoloogiasid. Näiteks vanemad graafikakomponendid ei pruugi kõige uuema mängutarkvaraga hästi töötada. Uusima draiverita ei saaks te oma seadmeid maksimaalselt kasutada.

HP programmide ja draiverite uusimate versioonide allalaadimiseks minge veebilehele <http://www.hp.com/support>. Lisaks võite tellida ka automaatsed värskendusteavitused, mis saadetakse uute värskenduste olemasolul.

Arvuti puhastamine

Arvuti ohutuks puhastamiseks kasutage järgmisi tooteid:

- dimetüül-bensüül-ammooniumkloriid maksimaalselt 0,3-protsendise kontsentratsiooniga (näiteks: need lapid võivad olla väga erinevate tootenimedega);
- alkoholivaba klaasipuhastusvedelik;

- vesi lahja seebilahusega;
- kuiv mikrokiust puhastuslapp või seemisnahk (õlivaba staatilist elektrit mittetekitav lapp);
- staatilist elektrit mittetekitav lapp.

⚠ ETTEVAATUST. Vältige tugevatoimeliste puhastusvahendite kasutamist, mis võivad arvutit jäädavalt kahjustada. Kui te pole kindel, et puhastusvahend on arvuti jaoks ohutu, kontrollige toote sisu ja veenduge, et see ei sisalda selliseid koostisaineid nagu alkohol, atsetoon, ammooniumkloriid, metüleenkloriid ja süsivesinikud.

Kiulised materjalid, nagu pabersalvrätikud, võivad arvuti pinda kriimustada. Ajapikku võivad mustuse osakesed ja puhastusained kriimudesse koguneda.

Puhastustoimingud

Arvuti ohutuks puhastamiseks järgige selles jaotises esitatud protseduure.

⚠ HOIATUS! Elektrilöögi või komponentide kahjustamise vältimiseks ärge püüdke arvutit puhastada selle töötamise ajal.

Lülitage arvuti välja.

Eemaldage väline toiteallikas.

Eemaldage kõik elektritoitega välisseadmed.

⚠ ETTEVAATUST. Sisemiste komponentide kahjustamise vältimiseks ärge pihustage puhastusvahendit või -vedelikku otse arvuti pinnale. Pinnale tilkunud vedelik võib jäädavalt sisemisi komponente kahjustada.

Ekraani puhastamine (kombainseadmed ja sülearvutid)

Pühkige õrnalt, kasutades *alkoholivaba* klaasipuhastusvedelikuga niisutatud pehmet, ebemevaba lappi. Enne ekraani sulgemist veenduge, et ekraan on kuiv.

Külgede ja kaane puhastamine

Külgede ja kaane puhastamiseks kasutage ühega eelnevalt nimetatud puhastuslahustest niisutatud pehmet mikrokiust lappi või seemisnahka või kasutage sobivat ühekordset lappi.

📝 MÄRKUS. Arvuti kaane puhastamisel kasutage mustuse ja prahi eemaldamise abistamiseks ringjaid liigutusi.

Puuteplaadi, klaviatuuri ja hiire puhastamine

⚠ HOIATUS! Elektrilöögi või sisemiste komponentide kahjustamise vältimiseks ärge kasutage klaviatuuri puhastamiseks tolmuimejat. Tolmuimejaga puhastamisel võib klaviatuuri pinnale sattuda majapidamistolm.

⚠ ETTEVAATUST. Sisemiste komponentide kahjustamise vältimiseks ärge laske vedelikel klahvide vahele tilkuda.

- Puuteplaadi, klaviatuuri ja hiire puhastamiseks kasutage ühega eelnevalt nimetatud puhastuslahustest niisutatud pehmet mikrokiust lappi või seemisnahka või kasutage sobivat ühekordset lappi.
- Klahvide kinnijäämise vältimiseks ja tolmu, ebemete ning osakeste eemaldamiseks klaviatuurist kasutage suruõhku.

Arvutiga reisimine või selle transportimine

Kui peate arvutiga reisima või seda transportima, pidage seadme ohutuks transportimiseks silmas neid nõuandeid.

- Toimige enne arvuti reisile kaasa võtmist või transportimist järgmiselt.
 - Varundage oma teave välisele draivile.
 - Eemaldage arvutist kõik kettad ja välised andmekandjad (nt mälukaardid).
 - Lülitage välja kõik välisseadmed ja eemaldage need seejärel arvuti küljest.
 - Lülitage arvuti välja.
- Võtke kaasa andmete varukoopiaid. Ärge hoidke varukoopiaid ja arvutit ühes kohas.
- Lennukiga reisides võtke arvuti käsipagasina endaga kaasa. Ärge registreerige seda koos muu pagasiga.

⚠ ETTEVAATUST. Vältige draivi sattumist magnetvälja mõjualasse. Magnetväljaga turvaseadmed on näiteks lennujaamade turvakontrolliväravad ja metallidetektorid. Lennujaama konveierlindid ja muud turvaseadmed, millega kontrollitakse käsipagasi, kasutavad magnetvälja asemel röntgenkiiri ja need ei kahjusta draive.

- Kui plaanite arvutit lennu ajal kasutada, kuulake lennueelset teadet, kus öeldakse, millal võite arvutit kasutada. See, kas arvuti kasutamine on lennu ajal lubatud, sõltub lennufirmast.
- Kasutage arvuti või draivi transportimisel sobivat kaitsepakendit ja märgistage see kirjaga „ÖRN“ või „FRAGILE“.
- Kui arvutisse on paigaldatud traadita ühenduse seade, võib sellise seadme kasutamine osades keskkondades olla piiratud. Sellised piirangud võivad kehtida lennuki pardal, haiglates, lõhkeainete läheduses ja ohtlikes kohtades. Kui te pole mõne seadme kasutamise eeskirjades kindel, tuleks teil enne arvuti sisselülitamist luba küsida.
- Rahvusvahelistel reisidel juhinduge järgmistest soovitustest.
 - Kontrollige igas sihtriigis/-piirkonnas arvutiseadmetele kehtestatud tollieeskirju.
 - Kontrollige toitejuhtme- ja adapterinõudeid asukohtades, kus plaanite arvutit kasutada. Pinge, sagedus ja pistiku kuju võivad riigiti/piirkonniti erineda.

⚠ HOIATUS! Elektrilöögi, tulekahju ja seadmete kahjustamise ohu vähendamiseks ärge proovige kasutada arvuti toiteallikana tarvikute jaoks müüdavat pingemuundurikomplekti.

9 Arvuti ja teabe turvalisuse tagamine

Teie teabe konfidentsiaalsuse, tervikluse ja kättesaadavuse tagamiseks tuleb seda mitmesuguste arvutiturbemeetmete abil kaitsta. Standardsed turbelahendused, mida pakub Windowsi operatsioonisüsteem, HP rakendused, Windowsist sõltumatu häälestusutiliit Setup Utility (BIOS) ning muude tootjate tarkvara, võivad aidata kaitsta arvutit mitmesuguste ohtude (nt viiruste, usside ja muud tüüpi ründevara) eest.

 NB! Mõni loetletud turbefunktsioonidest ei pruugi teie arvutis saadaval olla.

Oht	Turvafunktsioon
Arvuti volitamata kasutamine	Sisselülitusparool
Arvutiviirused	Viirusetõrjetarkvara
Volitamata juurdepääs andmetele	Tulemüür tarkvara
Volitamata juurdepääs häälestusutiliidi Setup Utility (BIOS) sätetele ja süsteemi muule identifitseerimiseabele	Administrator password (Halduriparool)
Kestvad või tulevikuhudud	Tarkvaravärskendused
Volitamata juurdepääs Windowsi kasutajakontole	Kasutajaparool
Arvuti volitamata teisaldamine	Turvakaabli lukk

Paroolide kasutamine

Parool on tähemärkide kogum, mis valitakse arvutiteabe turvalisemaks muutmiseks ja võrgutoimingute kaitseks. Määrata saab mitut tüüpi paroole. Näiteks palutakse teil arvuti algse häälestusel luua arvuti kaitseks kasutajaparool. Paroole saab määrata Windowsis ja arvutisse eelinstallitud HP häälestusutiliidis Setup Utility (BIOS).

Soovi korral võite kasutada sama parooli nii häälestusutiliidi Setup Utility (BIOS) kui ka Windowsi turbefunktsiooni puhul.

Juhinduge paroolide loomisel ja salvestamisel järgmistest soovitustest.

- Arvutile juurdepääsu kaotamise riski vähendamiseks märkige kõik paroolid üles ja hoidke neid turvalises kohas arvutist eraldi. Ärge hoidke paroole arvutis failis.
- Järgige paroolide loomisel programmi asjakohaseid nõudeid.
- Muutke paroole vähemalt iga kolme kuu järel.
- Ideaalne parool on pikk ning sisaldab tähti, kirjavahemärke, sümboleid ja numbreid.
- Enne kui arvuti hooldusse saadate, varundage failid, kustutage konfidentsiaalsed failid ning eemaldage kõik paroolisätted.

Lisateabe saamiseks Windowsi paroolide kohta (nt ekraanisäästja parool) sisestage avakuval sõna `support` ja valige rakendus **HP Support Assistant**.

Windowsi paroolide määramine

Parool	Funktsioon
Kasutajaparool	Kaitseb Windowsi kasutajakontot volitamata juurdepääsu eest.
Administrator password (Halduriparool)	Kaitseb haldurikontot volitamata juurdepääsu eest. MÄRKUS. Seda parooli ei saa kasutada juurdepääsuks häälestusutiliidi Setup Utility (BIOS) sisule.

Häälestusutiliidi Setup Utility (BIOS) paroolide määramine

Parool	Funktsioon
Administrator password (Halduriparool)	<ul style="list-style-type: none">• See parool tuleb sisestada iga kord, kui häälestusutiliiti Setup Utility (BIOS) sisenete.• Kui unustate halduriparooli, ei pääse te enam häälestusutiliidile Setup Utility (BIOS) juurde. <p>MÄRKUS. Sisselülitusparooli asemel saab kasutada halduriparooli.</p> <p>MÄRKUS. Häälestusutiliidi Setup Utility administraatori parool pole sama mis Windowsi administraatori parool ning selle määramisel, muutmisel või kustutamisel seda ei kuvata.</p> <p>MÄRKUS. Kui sisestate esmase paroolikontrolli käigus sisselülitusparooli, peate häälestusutiliidile Setup Utility (BIOS) juurdepääsemiseks sisestama administraatori parooli.</p>
Power-on Password (Sisselülitusparool)	<ul style="list-style-type: none">• See parool tuleb sisestada igal arvuti käivitamisel või taaskäivitamisel.• Kui unustate sisselülitusparooli, ei saa te arvutit käivitada ega taaskäivitada. <p>MÄRKUS. Sisselülitusparooli asemel saab kasutada halduriparooli.</p> <p>MÄRKUS. Sisselülitusparooli määramisel, sisestamisel, muutmisel ja kustutamisel parooli ennast ei kuvata.</p>

Halduri- või sisselülitusparooli määramiseks, muutmiseks või kustutamiseks häälestusutiliidis Setup Utility (BIOS) toimige järgmiselt.

1. Häälestusutiliidi Setup Utility (BIOS) avamiseks lülitage arvuti sisse või taaskäivitage see, vajutage kiiresti klahvi **esc** ja seejärel vajutage klahvi **f10**.
2. Valige nooleklahvide abil **Security** (Turve) ja järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid.

Muudatused rakendatakse pärast arvuti taaskäivitamist.

Interneti-turbe tarkvara kasutamine

Kui kasutate arvutit e-posti lugemiseks või võrku või Internetti pääsemiseks, on see avatud arvuti viirustele, nuhkvarele ja muudele võrguohutudele. Arvuti kaitseks võib sellesse olla eelinstallitud viirusetõrjet ja tulemüüri sisaldava Interneti-turbe tarkvara prooviversioon. Hiljuti avastatud viiruste ja

muude turvariskide vastu pideva kaitse tagamiseks tuleb viirusetõrjetarkvara hoida ajakohasena. Arvuti täieliku kaitse tagamiseks soovitame turbetarkvara prooviversiooni täiendada või soetada omal valikul mõni muu tarkvara.

Viirusetõrjetarkvara kasutamine

Arvutiviirused võivad halvata programmide, utiliitide või operatsioonisüsteemi töö või põhjustada nende töös tõrkeid. Viirusetõrjetarkvara suudab tuvastada enamiku viirusi, need hävitada ja enamikul juhtudel ka parandada nende tekitatud kahju.

Hiljuti avastatud viiruste vastu pideva kaitse tagamiseks tuleb viirusetõrjetarkvara hoida ajakohasena.

Arvutisse võib olla eelinstallitud viirusetõrjeprogramm. Soovitame kasutada arvuti täielikuks kaitsmiseks viirusetõrjeprogrammi (mille võite ise valida).

Arvutiviiruste kohta teabe saamiseks sisestage avakuval sõna `support` ja valige rakendus **HP Support Assistant**.

Tulemüüritarkvara kasutamine

Tulemüürid on mõeldud süsteemile või võrgule volitamata juurde pääsemise takistamiseks. Tulemüür võib olla nii arvutisse ja/või võrku installitav tarkvara kui ka riist- ja tarkvarast koosnev lahendus.

Valida on kaht tüüpi tulemüüride vahel:

- hostipõhine tulemüür — programm, mis kaitseb vaid arvutit, kuhu see on installitud;
- võrgupõhine tulemüür — installitakse DSL- või kaabelmodemi ja koduvõrgu vahele, et kaitsta võrgu kõiki arvuteid.

Kui süsteemi on installitud tulemüür, jälgitakse kõiki süsteemi saadetavaid ja vastuvõetavaid andmeid ning võrreldakse neid kasutaja määratud turvakriteeriumidega. Andmed, mis neile kriteeriumidele ei vasta, blokeeritakse.

Tarkvaravärskenduste installimine

Arvutisse installitud HP, Microsoft Windowsi ja muude tootjate tarkvara tuleks turvaprobleemide lahendamiseks ning tarkvara jõudluse tõstmiseks regulaarselt värskendada. Lisateavet leiate jaotisest [Programmide ja draiverite värskendamine lk 56](#).

Kriitiliste turvavärskenduste installimine

HP soovitab arvutisse algselt installitud tarkvara ja draivereid regulaarselt värskendada. Uusimate versioonide allalaadimiseks avage veebiaadress <http://www.hp.com/go/contactHP>. Sellel saidil võite soovi korral tellida saadaolevate värskenduste kohta automaatsed teated.

Kui olete pärast arvuti soetamist installinud ka muude tootjate tarkvara, tuleb sedagi regulaarselt värskendada. Tarkvaratootjad loovad oma toodete tarvis tarkvaravärskendusi, et lahendada turvaprobleeme ja täiustada tarkvara funktsioone.

HP ja muude tootjate tarkvara värskenduste installimine

HP soovitab arvutisse algselt installitud tarkvara ja draivereid regulaarselt värskendada. Uusimate versioonide allalaadimiseks avage veebiaadress <http://www.hp.com/go/contactHP>. Sellel saidil võite soovi korral tellida saadaolevate värskenduste kohta automaatsed teated.

Kui olete pärast arvuti soetamist installinud ka muude tootjate tarkvara, tuleb sedagi regulaarselt värskendada. Tarkvaratootjad loovad oma toodete tarvis tarkvaravärskendusi, et lahendada turvaprobleeme ja täiustada tarkvara funktsioone.

Traadita võrgu turvalisuse tagamine

Kui häälestate traadita võrku, lubage alati turbefunktsioonid. Lisateavet leiate jaotisest [WLAN-i kaitsmine lk 18](#).

Tarkvararakenduste ja teabe varundamine

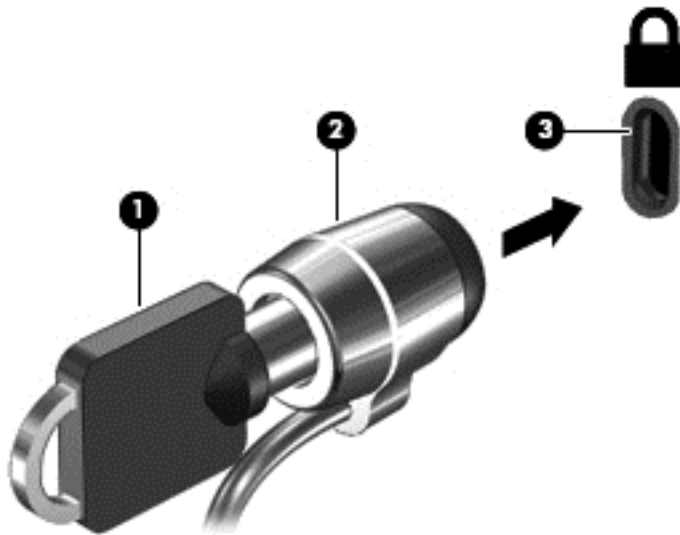
Tarkvararakenduste ja teabe kaitsmiseks viiruserünnakust või tarkvara- või riistvararikkest tingitud pöördumatu kao või kahjustuse eest varundage neid regulaarselt. Lisateavet leiate jaotisest [Varundus, taaste ja taastamine lk 66](#).

Valikulise turvakaabli luku kasutamine

Turvakaabli lukk, mis on eraldi ostetav, on mõeldud kaitsevahendiks, kuid see ei pruugi arvutit väärkasutuse ega varguse eest kaitsta. Turvakaabli lukud on ainult üks paljudest meetoditest, mida kasutada täieliku turbelahenduse osana, et maksimeerida vargusevastast kaitset.

Arvuti turvakaabli pesa võib erineda selles jaotises toodud joonisel olevast. Turvakaabli pesa asukoha arvutil leiate peatükist [Arvuti tundmaõppimine lk 4](#).

1. Silmustage turvakaabli lukk kindlalt kinnitatud eseme ümber.
2. Sisestage võti (1) turvakaabli lukku (2).
3. Sisestage turvakaabli lukk arvuti turvakaabli pesa (3) ja lukustage kaabli lukk võtme abil.

4. Eemaldage võti ja hoidke seda turvalises kohas.

10 Häälestusutiliidi Setup Utility (BIOS) ja riistvaradiagnostika HP PC Hardware Diagnostics (UEFI) kasutamine

Häälestusutiliit Setup Utility (BIOS) juhib süsteemi kõigi sisend- ja väljundseadmete (nt draavid, ekraan, klaviatuur, hiir, printer) vahelist suhtlust. Häälestusutiliit Setup Utility (BIOS) sisaldab paigaldatud seadmete sätteid, arvuti käivitussätteid ning süsteemi- ja laiendmälu mahu sätteid.

Häälestusutiliidi Setup Utility (BIOS) avamine

Häälestusutiliidi Setup Utility (BIOS) avamiseks lülitage arvuti sisse või taaskäivitage see, vajutage kiiresti klahvi **esc** ja seejärel vajutage klahvi **f10**.

Teave häälestusutiliidis Setup Utility (BIOS) navigeerimise kohta kuvatakse ekraani allosas.

 MÄRKUS. Häälestusutiliidis Setup Utility (BIOS) muudatusi tehes olge väga ettevaatlik. Vead võivad takistada arvuti korralikku tööd.

BIOS-i värskendamine

HP veebisaidil võivad olla saadaval BIOS-i värskendatud versioonid.

Enamik HP veebisaidil olevaid BIOS-i värskendusi on pakitud tihendatud failidesse, mida nimetatakse *SoftPaq*ideks.

Mõni allalaaditav pakett sisaldab seletusfaili Readme.txt, milles on esitatud teave faili installimise ja tõrkeotsingu kohta.

BIOS-i versiooni tuvastamine

Et teada saada, kas saadaolevad BIOS-i värskendused sisaldavad arvutisse installitud BIOS-i versioonist uuemaid versioone, tuleb teha kindlaks praegu installitud BIOS-i versioon.

BIOS-i versiooniteabe (tuntud ka kui *ROM-i kuupäev* ja *süsteemi BIOS*) kuvamiseks saab kasutada kiirklahvi **fn + esc** (kui olete juba Windowsi sisse loginud) ja häälestusutiliiti Setup Utility (BIOS).

1. Käivitage häälestusutiliit Setup Utility (BIOS) (vt [Häälestusutiliidi Setup Utility \(BIOS\) avamine lk 63](#)).
2. Valige nooleklahvide abil menüü **Main** (Põhimenüü).
3. Häälestusutiliidist Setup Utility (BIOS) väljumiseks muudatusi salvestamata valige nooleklahvide abil **Exit** (Välju), valige **Exit Discarding Changes** (Välju muudatusi salvestamata) ja seejärel vajutage **sisestusklahvi**.
4. Klõpsake nuppu **Jah**.

BIOS-i värskenduse allalaadimine

 ETTEVAATUST. Arvuti kahjustamise ja installi nurjumise riski vähendamiseks laadige alla ja installige BIOS-i värskendusi ainult siis, kui arvuti on ühendatud vahelduvvooluadapteri kaudu usaldusväärse välistoiteallikaga. Ärge laadige alla ega installige BIOS-i värskendusi siis, kui arvuti töötab akutoitel või on ühendatud dokkimisseadme või ebakindla toiteallikaga. Allalaadimisel ja installimisel järgige järgmist.

Ärge eraldage arvutit toitejuhtme vahelduvvooluvõrgu pistikupesast eemaldamisega vooluvõrgust.

Ärge lülitage arvutit välja ega käivitage unerežiimi.

Ärge sisestage, eemaldage, ühendage ega lahutage ühtegi seadet, kaablit ega juhet.

1. Sisestage avakuval sõna `support` ja valige rakendus **HP Support Assistant**.
2. Klõpsake valikut **Värskendused ja häälestamine** ja seejärel **Otsi kohe HP värskendusi**.
3. Järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid.
4. Toimige allalaadimisalal järgmiselt.
 - a. Leidke viimane BIOS-i värskendus ja võrrelge seda arvutisse installitud BIOS-i versiooniga. Kui uuendus on uuem, kui teie BIOS, märkige üles kuupäev, nimi või mõni muu tunnus. Seda teavet võib hiljem tarvis minna värskenduse otsimiseks pärast selle allalaadimist kõvakettale.
 - b. Järgige oma valiku kõvakettale allalaadimiseks ekraanil kuvatavaid juhiseid.

Kui värskendus on uuem kui teie BIOS, märkige üles tee asukohta teie kõvakettal, kuhu BIOS-i värskendus alla laaditakse. Hiljem tuleb värskenduse installimiseks see koht avada.

 MÄRKUS. Kui kasutate arvutiga võrguühendust, pidage enne tarkvaravärskenduste, eriti BIOS-i värskenduste installimist nõu võrguhalduriga.

BIOS-i installimise toimingud võivad erineda. Järgige pärast allalaadimise lõpulejõudmist ekraanil kuvatavaid juhiseid. Kui juhiseid ei kuvata, toimige järgmiselt.

1. Tippige avakuval `⌘` ja valige seejärel rakendus **File Explorer**.
2. Klõpsake kõvaketta märgistust. Kõvaketta märgistus on üldjuhul Local Disk (Kohalik ketas) (C:).
3. Avage varem ülesmärgitud draivitee põhjal värskendust sisaldav kaust.
4. Topeltklõpsake laiendiga `.exe` faili (nt `failinimi.exe`).

Algab BIOS-i install.
5. Järgige installi lõpuleviimiseks ekraanil kuvatavaid juhiseid.

 MÄRKUS. Pärast seda, kui ekraanil kuvatakse teade installi õnnestumise kohta, võite allalaaditud faili kõvakettalt kustutada.

Riistvaradiagnostika HP PC Hardware Diagnostics (UEFI) kasutamine

HP PC Hardware Diagnostics on ühtne laiendatav püsivara liides (UEFI), mis võimaldab teil arvuti riistvara hea töökorra kontrollimiseks käivitada diagnostikateste. Opsüsteemist või muudest tarkvarakomponentidest tingitud riistvararikete välistamiseks töötab kõnealune vahend opsüsteemisväliselt.

Uutiliidi HP PC Hardware Diagnostics UEFI käivitamiseks tehke järgmist.

1. Lülitage arvuti sisse või taaskäivitage see, vajutage kiirelt klahvi **esc** ja seejärel vajutage klahvi **f2**.

BIOS otsib utiliidi HP PC Hardware Diagnostics (UEFI) tööriistu kolmest kohast alltoodud järjekorras:

- a. ühendatud USB-draiv;

MÄRKUS. Utiliidi HP PC Hardware Diagnostics (UEFI) laadimiseks USB-draivile vt teemat [Utiliidi HP PC Hardware Diagnostics \(UEFI\) laadimine USB-seadmesse lk 65](#).

- b. kõvaketas;
- c. BIOS

2. Klõpsake soovitud diagnostikakontrolli tüüpi ja järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid.

MÄRKUS. Kui peate diagnostikakontrolli seiskama, vajutage klahvi **esc**.

Utiliidi HP PC Hardware Diagnostics (UEFI) laadimine USB-seadmesse

MÄRKUS. Utiliidi HP PC Hardware Diagnostics (UEFI) allalaadimisjuhised on saadaval üksnes inglise keeles.

1. Külastage veebisaiti <http://www.hp.com>.
2. Klõpsake valikut **Tugi ja draiverid** ning seejärel klõpsake sakk **Draiverid ja tarkvara**.
3. Sisestage oma toote nimetus tekstiväljale ja klõpsake valikut **Otsing**.
4. Valige oma arvuti mudel ja seejärel opsüsteem.
5. Jaotises **Diagnostika** klõpsake valikut **HP UEFI Support Environment** (HP UEFI tugikeskkond).

– või –

Klõpsake **Laadi alla** ja siis **Käivita**.

11 Varundus, taaste ja taastamine

Arvutisse on installitud HP ja Windowsi tööriistad, mis võimaldavad teil andmeid kaitsta ja neid vajadusel taastada. Need tööriistad pakuvad hõlpsaid meetodeid arvuti hea tööseisundi või koguni algse tehases häälestatud oleku taastamiseks.

Selles peatükis käsitletakse järgmisi teemasid.

- Taasteandmekandja ja varundite loomine
- Süsteemi taastamine

MÄRKUS. Selles peatükis on antud varundamis- ja taastamisvõimaluste ülevaade. Saadaolevate tööriistade kohta üksikasjalikumad teavet leiate spikri ja toe rakendusest. Tippige avakuval [s](#) ja seejärel valige **Spikker ja tugi**.

Taasteandmekandja ja varundite loomine

Pärast süsteemiriket tehtava taaste täielikkus sõltub viimasest varundamisest.

1. Kui olete arvuti edukalt häälestanud, looge HP taastekandja(d). Sel viisil loote arvutis oleva HP taastesektsiooni varundi. Varundi abil saab kõvakettarikke või kõvaketta asendamise korral taastada algse operatsioonisüsteemi.

HP taastekandja(d) pakub/pakuvad järgmisi suvandeid.

- Süsteemitaaste – installib uuesti algse operatsioonisüsteemi ja tehases algself installitud programmid.
- Minimeeritud kujutise taaste – installib uuesti operatsioonisüsteemi ja kõik riistvaradraiverid ning riistvaraga seotud tarkvara, kuid muud tarkvararakendused mitte.
- Tehasesätete taastamine – taastab arvuti algoleku, kustutades kõvakettalt kogu teabe ja luues sektsioonid uuesti. Pärast seda installitakse uuesti operatsioonisüsteem ja tehases algself installitud tarkvara.

Vt [HP taasteandmekandja loomine lk 67](#).

2. Riistvara ja tarkvaraprogramme lisades looge süsteemi taastepunktid. Süsteemi taastepunkt on teatud ajal Windowsi süsteemitaaste salvestatud teatud kõvaketta sisu hetktõmmis. Süsteemi taastepunkt sisaldab Windowsi kasutatavat teavet, näiteks registrisätteid. Windows loob süsteemi taastepunkte automaatselt Windowsi värskendamisel ja muude süsteemi hooldustoimingute (tarkvara värskendamine, turbeskannimine või süsteemi diagnostika) ajal. Süsteemi taastepunkte saate soovi korral mis tahes ajal ka käsitsi luua. Lisateavet konkreetsete süsteemi taastepunktide ja nende loomise kohta vt spikri ja toe rakendusest. Tippige avakuval [s](#) ja seejärel valige **Spikker ja tugi**.
3. Fotosid, videoid, muusikat ja muid isiklike faile lisades looge isikliku teabe varund. Soovi korral saate häälestad Windowsi failiajaloo funktsiooni regulaarselt automaatselt teekides, töölaual, kontakti- ja lemmikukaustas olevaid faile varundama. Kui kustutate kõvakettalt kogemata mõned failid ja neid ei saa enam prügikastist taastada või kui failid rikutakse, saate need failiajaloo funktsiooni abil taastada. Failide taastamisest on kasu ka siis, kui teil tuleb kunagi

Windowsi taasinstitallimisel arvuti lähtestada või HP Recovery Manageri abil arvuti algne olek taastada.

 MÄRKUS. Failiajaloo funktsioon pole vaikimisi lubatud, nii et teil tuleb see sisse lülitada.

Lisateavet Windowsi failide ajaloo ja selle lubamise toimingute kohta vt spikri ja toe rakendusest. Tippige avakuval **s** ja seejärel valige **Spikker ja tugi**.

HP taasteandmekandja loomine

HP Recovery Manager on tarkvaraprogramm, mis pakub pärast arvuti edukat häälestamist taastekandja(te) loomise võimalust. Kõvakettarikke korral saate HP taastekandja(te) abil süsteemi taastada. Süsteemi taastamisel installitakse uuesti algne operatsioonisüsteem ja tehases algselt installitud programmid ning seejärel konfigureeritakse programmide sätted. HP taastekandjat saab kasutada ka süsteemi kohandamiseks või tehasesätete taastamiseks kõvaketta asendamise korral.

- Luua saab ainult ühe HP taastekandjate komplekti. Käsitsege neid taastevahendeid hoolikalt ja hoidke neid kindlas kohas.
- HP Recovery Manager kontrollib arvutit ja määrab tühja väikmäludraivi nõutava mälumahu või vajalike tühjade DVD-ketaste arvu.
- Taasteketaste loomiseks peab arvutil olema optiline draiv DVD-ketta kirjutamise funktsiooniga ning peate kasutama ainult kvaliteetseid tühje DVD-R, DVD+R, DVD-R DL või DVD+R DL kettaid. Ärge kasutage korduvsalvestatavaid kettaid, nagu CD±RW, DVD±RW, kahekihiline (DL) DVD±RW ja BD-RE (korduvkirjutatav Blu-ray-ketas), sest need pole tarkvaraga HP Recovery Manageri ühilduvad. Samas saate kasutada ka kvaliteetset tühja USB-mälupulka.
- Kui arvutil pole sisseehitatud DVD-le kirjutamise toega optilist draivi, kuid soovite luua DVD-taastekettad, saate nende loomiseks kasutada välist optilist draivi (eraldi ostetav) või osta taastekettad HP veebisaidilt. USA toe kontaktandmed leiate veebiaadressilt <http://www.hp.com/go/contactHP>. Ülemaailmse toe kontaktandmed leiate veebiaadressilt http://welcome.hp.com/country/us/en/wwwcontact_us.html. Kui kasutate välist optilist draivi, tuleb see ühendada arvuti USB-porti, mitte mõne välisseadme (nt jaotur) USB-porti.
- Enne taastekandja(te) loomise alustamist veenduge, et arvuti on ühendatud vahelduvvoolutoitega.
- Taastekandja(te) loomine võib kesta tund või veelgi kauem. Ärge loomisprotsessi katkestage.
- Vajaduse korral saate programmi sulgeda ka enne kõigi DVD-taasteketaste loomise lõpetamist. HP Recovery Manager kõrvetab parajasti kõrvetatava DVD lõpuni. Kui HP Recovery Manageri järgmine kord avate, palutakse teil jätkata ja kõrvetatakse järelejäänud kettad.

HP taasteandmekandja loomiseks toimige järgmiselt.

1. Tippige avakuval `recovery` ja seejärel valige **HP Recovery Manager** (HP taastehaldur).
2. Valige **Recovery Media Creation** (Taastekandja loomine) ja järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid.

Kui teil on kunagi vaja süsteemi taastada, vaadake jaotist [Taastamine HP Recovery Manageri abil lk 70](#).

Taastamine

Süsteemi taastamiseks on mitu võimalust. Valige viis, mis teie olukorra ja oskustega kõige paremini sobib.

- Kui teil on tarvis taastada isiklikke faile ja andmeid, saate kasutada varundatud teabe taastamiseks Windowsi failiajaloo funktsiooni. Lisateavet failide ajaloo ja selle kasutamise toimingute kohta vt spikri ja toe rakendusest. Tippige avakuval **s** ja seejärel valige **Spikker ja tugi**.
- Kui teil on tarvis lahendada probleemi eelinstallitud rakenduse või draiveriga, saate kasutada üksiku rakenduse või draiveri uuesti installimiseks HP Recovery Manageri funktsiooni Draiverite ja rakenduste taasinstitimine.

Sisestage avakuval `recovery`, valige **HP Recovery Manager** (HP taastehaldur), valige **Drivers and Applications Reinstall** (Draiverite ja rakenduste uuesti installimine) ning järgige kuvatavaid juhiseid.

- Kui soovite taastada süsteemi varasema oleku isiklikku teavet kaotamata, sobib selleks Windowsi süsteemitaastefunktsioon. Süsteemitaaste võimaldab taastada varasema oleku värskendusfunktsiooni nõudeid rakendamata ja ei nõua operatsioonisüsteemi uuesti installimist. Windows loob süsteemi taastepunkte automaatselt Windowsi värskendamisel ja muude süsteemi hooldustoimingute ajal. Isegi kui te pole ise taastepunkte loonud, saate kasutada süsteemi varasema oleku taastamiseks automaatselt loodud taastepunkte. Lisateavet Windowsi süstemitaste ja selle kasutamise sammude kohta vt spikri ja toe rakendusest. Tippige avakuval **s** ja seejärel valige **Spikker ja tugi**.
- Kui soovite kiiret ja hõlpsat süsteemi oleku taastamise viisi, mille puhul säiliks teie isiklik teave, sätted ja arvutisse eelinstallitud või Windowsi poest soetatud rakendused, kaaluge Windowsi värskendusfunktsiooni kasutamist. Värskendusfunktsiooni korral pole tarvis andmeid teisele draivile varundada. Vt [Windows Refreshi kasutamine lihtsaks ja kiireks taastamiseks lk 69](#).
- Kui soovite lähtestada arvuti algoleku, pakub Windows lihtsat moodust kõikide isiklike andmete, rakenduste ja sätete eemaldamiseks ja Windowsi taasinstitamiseks.

Lisateavet leiate jaotisest [Kõige eemaldamine ja Windowsi uuesti installimine lk 69](#).

- Kui soovite lähtestada arvuti minimeeritud kujutise abil, saate kasutada HP taastesektsiooni (ainult teatud mudelitel) või HP taasteandmekandja(te) kaudu saadaolevat funktsiooni Minimeeritud kujutise taaste. Funktsiooni Minimeeritud kujutise taaste kasutamise korral installitakse ainult draiverid ja riistvara kasutamist võimaldavad rakendused. Muid süsteemikujutises sisalduvaid rakendusi saab endiselt installida HP Recovery Manageri funktsiooni Draiverite ja rakenduste taasinstitimine abil.

Lisateavet leiate jaotisest [Taastamine HP Recovery Manageri abil lk 70](#).

- Kui soovite taastada arvuti algsed sektsioonid ja sisu, valige HP taastepartitsioonist (ainult teatud mudelitel) süsteemi taastesuvand või kasutage loodud HP taastekandjat. Lisateavet leiate jaotisest [Taastamine HP Recovery Manageri abil lk 70](#). Kui te pole taastekandjat veel loonud, vt [HP taasteandmekandja loomine lk 67](#).
- Kui olete asendanud arvuti kõvaketta, saate HP taasteandmekandja(te) kaudu saadaoleva funktsiooni Tehasesätete taastamine abil taastada uuel kõvakettal algse süsteemikujutise. Lisateavet leiate jaotisest [Taastamine HP Recovery Manageri abil lk 70](#).
- Kui soovite taastesektsiooni kettaruumi suurendamiseks eemaldada, saate kasutada HP Recovery Manageri funktsiooni Taastesektsiooni eemaldamine.

Lisateavet leiate jaotisest [HP taastesektsiooni eemaldamine lk 72](#).

Windows Refreshi kasutamine lihtsaks ja kiireks taastamiseks

Kui arvuti ei tööta korralikult ja soovite parandada süsteemi stabiilsust, pakub Windowsi värskendusfunktsioon puhtalt lehelt alustamise võimalust, ilma et peaksite teie jaoks olulisest sisust loobuma.

 NB! Värskendusfunktsioon eemaldab traditsioonilised rakendused, mis polnud algelt tehases süsteemi installitud. Salvestatakse kõik arvutisse eelinstallitud Windows 8 rakendused ja Windows Store poest ostetud rakendused.

 MÄRKUS. Värskendusfunktsiooni kasutamisel salvestatakse eemaldatud traditsiooniliste rakenduste loend, et saaksite kiire ülevaate, millised rakendused tuleb soovi korral uuesti installida. Traditsiooniliste rakenduste uuesti installimise juhised leiате spikri ja toe rakendusest. Tippige avakuval [s](#) ja seejärel valige **Spikker ja tugi**.

 MÄRKUS. Värskendusfunktsiooni kasutamise korral võidakse küsida teie luba või parooli. Lisateavet leiате spikri ja toe rakendusest. Tippige avakuval [s](#) ja seejärel valige **Spikker ja tugi**.

Värskendusfunktsiooni käivitamiseks toimige järgmiselt.

1. Tuumnuppude kuvamiseks osutage avakuval parempoolsele üla- või allnurgale.
2. Klõpsake üksust **Sätted**.
3. Klõpsake ekraani paremas allnurgas üksust **Muuda arvuti sätteid** ja valige arvutisätete kuvalt **Üldist**.
4. Sirvige parempoolseid valikuid alla, kuni kuvatakse **Arvuti värskendamine faile mõjutamata**.
5. Valige jaotises **Arvuti värskendamine faile mõjutamata** üksus **Alusta** ja järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid.

Kõige eemaldamine ja Windowsi uuesti installimine

Vahel võib vajalik olla arvuti täielik ümbervormindamine või isiklike andmete eemaldamine enne arvuti ära või ringlusse andmist. Selles jaotises kirjeldatud funktsioon pakub kiiret ja hõlpsat viisi arvuti algse oleku taastamiseks. Selle funktsiooni kasutamisel eemaldatakse kõik isiklikud andmed, rakendused ja sätted ning Windows installitakse uuesti.

 NB! Funktsioon ei varunda teie teavet. Enne funktsiooni kasutamist varundage kogu isiklik teave, mille soovite säilitada.

Funktsioonile pääsete juurde klahvi **f11** abil või avakuva kaudu.

Klahvi **f11** abil hooldusfunktsioonidele juurde pääsemiseks toimige järgmiselt.

1. Vajutage klahvi **f11**, kui arvuti käivitub.
– või –
Vajutage ja hoidke klahvi **f11** all samal ajal, kui vajutate toitenuppu.
2. Valige klaviatuuri paigutus.
3. Valige buudisuvandite menüüst **Tõrkeotsing**.
4. Valige **Arvuti lähtestamine** ja järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid.

Funktsiooni kasutamiseks avakuva kaudu toimige järgmiselt.

1. Tuumnuppude kuvamiseks osutage avakuval parempoolsele üla- või allnurgale.
2. Klõpsake üksust **Sätted**.

3. Klõpsake ekraani paremas allnurgas üksust **Muuda arvuti sätteid** ja valige arvutisätete kuvalt **Üldist**.
4. Sirvige parempoolseid valikuid, kuni kuvatakse **Eemalda kõik ja taastalli Windows**.
5. Valige jaotisest **Kogu sisu eemaldamine ja Windowsi uuesti installimine** üksus **Alusta** ja järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid.

Taastamine HP Recovery Manageri abil

Tarkvara HP Recovery Manager võimaldab taastada arvuti tehasesätteid loodud HP taastekandja abil või HP taastesektsiooni abil (ainult teatud mudelitel). Kui te pole taastekandjat veel loonud, vt [HP taasteandmekandja loomine lk 67](#).

Oma loodud HP taastekandja kasutamisel saate valida ühe järgmistest taastevõimalustest.

- Süsteemitaaste – installib uuesti algse operatsioonisüsteemi ning konfigureerib algselt tehases installitud programmide sätteid.
- Minimeeritud kujutise taaste (ainult teatud mudelitel) – installib uuesti operatsioonisüsteemi ja kõik riistvaradraiverid ning riistvaraga seotud tarkvara, kuid muud tarkvararakendused mitte.
- Tehasesätete taastamine – taastab arvuti algoleku, kustutades kõvakettalt kogu teabe ja luues sektsioonid uuesti. Pärast seda installitakse uuesti operatsioonisüsteem ja tehases algselt installitud tarkvara.

HP taastesektsioon (ainult teatud mudelitel) võimaldab süsteemitaaste ja HP taastesektsiooni kasutamist.

Mida peab teadma

- Tarkvara HP Recovery Manager taastab ainult tehases installitud tarkvara. Tarkvara, mis polnud arvutiga kaasas, tuleb kas tootja veebisaidilt alla laadida või tootjalt pärit andmekandjalt uuesti installida.
- HP Recovery Manageri süsteemitaastefunktsiooni tuleks kasutada arvutiprobleemide korral viimse abinõuna.
- Kui arvuti kõvaketas läheb rikki, tuleb kasutada HP taasteandmekandjat/-kandjaid. Kui te pole taastekandjat veel loonud, vt [HP taasteandmekandja loomine lk 67](#).
- Tehasesätete taastamise kasutamiseks tuleb kasutada HP taastekandjat. Kui te pole taastekandjat veel loonud, vt [HP taasteandmekandja loomine lk 67](#).
- Kui HP taastekandja ei tööta, saate hankida süsteemi jaoks taastekandja HP veebisaidilt. USA toe kontaktandmed leiate veebiaadressilt <http://www.hp.com/go/contactHP>. Ülemaailmse toe kontaktandmed leiate veebiaadressilt http://welcome.hp.com/country/us/en/wwcontact_us.html.

NB! HP Recovery Manager ei varunda automaatselt teie isiklike andmeid. Enne süsteemi taastamist varundage kogu isiklik teave, mille soovite säilitada.

HP taastesektsioonide kasutamine (ainult teatud mudelitel)

HP taastesektsioon (ainult teatud mudelitel) võimaldab rakendada süsteemitaaste või minimeeritud kujutise taaste, ilma et peaksite kasutama taastekettaid või USB-välkmälu. Seda tüüpi taastamist saab kasutada vaid siis, kui kõvaketas on töökorras.

HP Recovery Manageri käivitamiseks HP taastesektsioonist toimige järgmiselt.

1. Vajutage klahvi **f11**, kui arvuti käivitub.
– või –
Vajutage ja hoidke klahvi **f11** all samal ajal, kui vajutate toitenuppu.
2. Valige klaviatuuri paigutus.
3. Valige buudisuvandite menüüst **Tõrkeotsing**.
4. Valige **Recovery Manager** (Taastehaldur) ja järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid.

HP taasteandmekandja kasutamine taasteks

HP taasteandmekandja(te) abil saate taastada süsteemi algse oleku. Seda meetodit saate kasutada, kui arvutil pole HP taastesektsiooni või kui kõvaketas ei tööta korralikult.

1. Võimaluse korral varundage kõik isiklikud failid.
2. Sisestage esimene enda loodud HP taasteketas arvuti või välisesse optilisse draivi ja taaskäivitage arvuti.

– või –

Ühendage enda loodud HP USB-taastedraiv arvuti USB-porti ja taaskäivitage arvuti.

MÄRKUS. Kui HP Recovery Manager arvuti taaskäivitamisel automaatselt ei avane, tuleb muuta buutimisjärjestust. Vt [Arvuti buutimisjärjestuse muutmine lk 71](#).

3. Järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid.

Arvuti buutimisjärjestuse muutmine

Kui arvuti taaskäivitamisel ei avane HP Recovery Manager, saate muuta arvuti buutimisjärjestust ehk selliste seadmete järjekorda BIOS-is, millest arvuti otsib käivitusteavet. Soovi korral saate määrata esimeseks seadmeks optilise draivi või USB-välkmäludraivi.

Buutimisjärjestuse muutmiseks toimige järgmiselt.

1. Sisestage või ühendage enda loodud HP taastekandja(d).
2. Taaskäivitage arvuti, milleks vajutage klahvi **esc**, seejärel vajutage algladimissuvandite vaatamiseks klahvi **f9**.
3. Valige optiline draiv või USB-välkmäludraiv, millelt soovite buutida.
4. Järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid.

HP taastesektsiooni eemaldamine

HP Recovery Manageri abil saate vaba kettaruumi suurendamiseks HP taastesektsiooni eemaldada.

NB! Pärast HP taastesektsiooni eemaldamist ei saa enam Windowsi värskendusfunktsiooni, Windowsi suvandit kõige eemaldamiseks ja Windowsi uuesti installimiseks või HP taastehaldurit kasutada. Seega, enne taastesektsiooni eemaldamist looge HP taastekandja. Vt [HP taasteandmekandja loomine lk 67](#).

HP taastesektsiooni eemaldamiseks toimige järgmiselt.

1. Tippige avakuval `recovery` ja seejärel valige **HP Recovery Manager** (HP taastehaldur).
2. Valige **Remove Recovery Partition** (Taastesektsiooni eemaldamine) ja järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid

12 Spetsifikatsioon

Sisendvõimsus

Selles jaotises esitatud toiteteave võib osutada vajalikuks, kui kavatsete arvutiga muudesse riikidesse reisida.

Arvuti töötab alalisvoolutoitel, mida on võimalik saada nii vahelduv- kui ka alalisvooluallikast. Vahelduvvooluallika nimiväärtused peavad olema 100–240 V, 50–60 Hz. Kuigi arvuti saab töötada eraldiseisva alalisvooluallika toitel, tuleks seda siiski kasutada ainult sellise vahelduvvooluadapteri või alalisvooluallikaga, mis on HP tarnitud ja saanud selle arvutiga koos kasutamiseks HP heakskiidu.

Arvuti töötab järgmiste parameetritega alalisvoolutoitel. Tööpinge ja -vool on erinevatel platvormidel erinevad.

Sisendvõimsus	Nimiandmed
Tööpinge ja -vool	19,5 V alalisvoolupinge 3,33 A juures (65 W)
HP välise toiteploki alalisvoolupistik	
	

 MÄRKUS. See toode on ette nähtud tööks Norra IT-toitesüsteemides, mille puhul faasidevaheline ruutkeskmise pinge ei ületa 240 V.

 MÄRKUS. Arvuti tööpinge ja -vool on märgitud süsteemi vastavusmargisele.

Töökeskkond

Parameeter	Meetermõõdustikus	USA
Temperatuur		
Töötavana	5 kuni 35 °C	41 kuni 95 °F
Väljalülitatuna	–20 kuni 60 °C	–4 kuni 140 °F
Suhteline õhuniiskus (mittekondenseeruv)		
Töötavana	10–90%	10–90%
Väljalülitatuna	5 kuni 95%	5 kuni 95%
Maksimaalne kõrgus merepinnast (survestamata)		
Töötavana	–15 kuni 3048 m	–50 kuni 10 000 jalga
Väljalülitatuna	–15 kuni 12 192 m	–50 kuni 40 000 jalga

13 Elektrostaatiline lahendus

Elektrostaatiline lahendus tähendab staatilise elektri laengu vabanemist kahe objekti kokkupuutel (nt kui kõnnite üle vaiba ja puudutate metallist käepidet).

Elektrostaatiline lahendus sõrmedelt või mis tahes esemetelt võib elektroonikakomponente kahjustada. Arvuti või mõne draivi kahjustamise või teabekao vältimiseks järgige järgmisi ettevaatusabinõusid.

- Kui eemaldus- või paigaldusjuhiste järgi tuleb arvuti vooluvõrgust eemaldada, tehke seda, kui olete seadme korralikult maandanud, enne katte eemaldamist.
- Hoidke komponente elektrostaatiliselt ohututes pakendites, kuni olete valmis neid paigaldama.
- Vältige kontaktnõelte, viikude ja elektrisüsteemi komponentide puudutamist. Puudutage elektroonikakomponente nii vähe kui võimalik.
- Kasutage magnetivabasid tööriistu.
- Enne komponentide käsitlemist puudutage staatilise elektri laengu lahendamiseks komponendi värvimata metallpinda.
- Kui eemaldate mõne komponendi, asetage see elektrostaatiliselt ohutusse pakendisse.

Kui soovite staatilise elektri kohta lisateavet või abi mõne komponendi eemaldamisel või paigaldamisel, võtke ühendust klienditoega.

Tähestikuline register

A

aku
aku tühjenemine 42
hoiustamine 42
kasutusest kõrvaldamine 43
tühjenemine 41
vahetamine 43
aku hoiustamine 42
akukate, tuvastamine 12
aku lukustusriiv, tuvastamine 12
aku temperatuur 42
akutoide 40
aku vabastusriiv 12
algse süsteemi taastamine 70
arvuti, reisimine 42
arvutiga reisimine 14, 42, 58
arvuti hooldamine 56
arvuti lähtestamine 69
arvuti puhastamine 56
arvuti transportimine 58
arvuti väljalülitamine 44
avalik WLAN-ühendus 18

B

BIOS
versiooni tuvastamine 63
värskendamine 63
värskenduse allalaadimine 64
Bluetoothi märgis 14
Bluetooth-seade 15, 19
buutimisjärjestus
tarkvara HP Recovery Manager
muutmine 71

C

CyberLink PowerDVD 25

E

elektrostaatiline lahendus 74
ettevõtte WLAN-ühendus 18

H

HDMI
heli konfigureerimine 24

HDMI-port
tuvastamine 5, 20
ühendamine 24
helifunktsioonid, kontrollimine 22
helifunktsioonide kontrollimine 22
heli konfigureerimine HDMI
jaoks 24
helivaigistuse märgutuli,
tuvastamine 9
heliväljundi (kõrvaklappide)
pistikupesad 5, 21
hiir, väline
eelistuste määramine 26
hooldus
Ketta defragmentor 53
kettapuhastus 53
hooldusmärgised
leidmine 13
HP 3D DriveGuard 52
HP ja muude tootjate tarkvara
värskendused, installimine 61
HP Recovery Manager
buutimisprobleemide
parandamine 71
käivitamine 71
HP taasteandmekandja
loomine 67
taastamine 71
HP taastesektsioon
eemaldamine 72
taastamine 70
Häälestusutiliidi Setup Utility
(BIOS) paroolid 60
häälestusutiliit Setup Utility (BIOS),
kasutamine 63

I

installimine
valikuline turvakaabli lukk 62
Interneti-turbe tarkvara,
kasutamine 60
Interneti-ühenduse
häälestamine 17

J

jaoturid 46

K

kaablid
USB 47
Ketta defragmentori tarkvara 53
kettapuhastustarkvara 53
kiirklahvid
kasutamine 38
kirjeldus 38
süsteemiteabe kuvamine 38
klahv esc, tuvastamine 11
klahv fn, tuvastamine 11, 38
klahvid
esc 11
fn 11
toiming 11
Windows 11
klaviatuuri kiirklahvid,
tuvastamine 38
komponendid
ekraan 7
parem külg 5
pealne pool 8
põhi 12
vasak külg 6
kriitilised turvavärskendused,
installimine 61
kustutatud failid
taastamine 68
kõige eemaldamine ja Windowsi
uuesti installimine 69
kõlarid
tuvastamine 10
ühendamine 22
kõrglahutusega seadmed,
ühendamine 24
kõrvaklapid, ühendamine 22
kõvaketas
HP 3D DriveGuard 52
kõvaketas, tuvastamine 12
kõvaketta märgutuli 6

- L**
- laetuse kriitiline tase 42
 - laetuse madal tase 42
 - lennujaama turvaseadmed 49
 - Lõbusad tegevused 1
 - lähtestamine
 - arvuti 68, 69
 - sammud 69
- M**
- mikrofon, ühendamine 22
 - minimeeritud kujutis
 - loomine 70
 - minimeeritud kujutise taaste 70
 - mittereageeriv süsteem 44
 - mälukaardilugeja, tuvastamine 6
 - mälukaart
 - paigaldamine 47
 - mälumoodul
 - asendamine 53
 - eemaldamine 54
 - sisestamine 55
 - tuvastamine 12
 - Mälumoodulhoolduskateaku,
 - eemaldamine 54
 - märgised
 - Bluetooth 14
 - hooldus 13
 - seerianumber 13
 - traadita ühenduse
 - sertifitseerimine 14
 - vastavus 14
 - WLAN 14
 - märgutuled
 - helivaigistus 9
 - kõvaketas 6
 - suurtähelukk 9
 - toide 6, 9
 - traadita ühendus 9
 - vahelduvvooluadapter 5
- N**
- normatiivteave
 - traadita ühenduse
 - sertifitseerimismärgised 14
 - vastavusmärgis 14
 - nupud
 - puuteplaadi parem nupp 8
 - puuteplaadi vasak nupp 8
 - toide 10
- P**
- paigaldamine
 - kriitilised turvavärskendused 61
 - parem servanips 35
 - paroolid
 - häälestusutiliit Setup Utility (BIOS) 60
 - Windows 60
 - paroolide kasutamine 59
 - pesad
 - mälukaart 6
 - turvakaabel 6
 - pistikupesad
 - heliväljund (kõrvaklapid) 5, 21
 - RJ-45 (võrk) 5
 - võrk 5
 - poridid
 - HDMI 5, 20, 24
 - USB 2.0 6, 21
 - USB 3.0 5, 21
 - VGA 23
 - väline monitor 6, 21, 23
 - PowerDVD 25
 - puutekraan, kasutamine 32
 - puutekraanižest:
 - kokkusurumine 34
 - puutekraanižest: suumimine 34
 - Puutekraanižestid 35, 36
 - kerimine 33
 - kokkusurumine 34
 - koputamine 33
 - pööramine 34
 - servanipsu žestid 35
 - ühe sõrmega libistamine 32
 - puuteplaadiala, tuvastamine 8
 - puuteplaadi kerimisžest 27
 - puuteplaadi kokkusurumisžest 28
 - puuteplaadi pööramisžest 28
 - puuteplaadi suumimisžest 28
 - puuteplaadižestid
 - kerimine 27
 - kokkusurumine 28
 - pööramine 28
 - suumimine 28
 - Puuteplaat
 - nupud 8
 - põhi 14
- R**
- Riistvaradiagnostika HP PC Hardware Diagnostics (UEFI)
 - allalaadimine 65
 - riiv, aku vabastamine 12
 - ringlusse andmine
 - arvuti 68, 69
 - RJ-45-pistikupesa (võrk),
 - tuvastamine 5
- S**
- seerianumber 13
 - seerianumber, arvuti 13
 - servanipsu žestid 35
 - ülaseri nips 36
 - sisemine ekraanilüliti,
 - tuvastamine 7
 - sisemine mikrofon, tuvastamine 7, 20
 - sisendvõimsus 73
 - sisseehitatud veebikaamera,
 - tuvastamine 7, 20
 - suurtäheluku märgutuli,
 - tuvastamine 9
 - süsteemitaaste 70
 - süsteemi taastepunkt
 - loomine 66
 - taastamine 68
 - süsteemiteabe kiirklahv 38
- T**
- taastamine
 - andmekandja 71
 - HP Recovery Manager 70
 - HP Recovery Manageri abil 67
 - kettad 67, 71
 - käivitamine 71
 - suvandid 66
 - süsteem 70
 - toetatud kettad 67
 - USB mälupulgale 71
 - Windowsi
 - faiilajaloofunktsioon 68
 - värskendus 69
 - taasteandmekandja
 - loomine 67
 - loomine HP Recovery Manageriga 67

- taastesektsioon
 - eemaldamine 72
 - talveunerežiim
 - käivitamine 40
 - käivitatud aku laetuse kriitilise taseme korral 42
 - väljumine 40
 - tarkvara
 - CyberLink PowerDVD 25
 - Ketta defragmentor 53
 - kettapuhastus 53
 - tarkvara ja teabe varundamine 62
 - tarkvara Wireless Assistant 15
 - tarkvaravärskendused, installimine 61
 - teave aku kohta, otsimine 41
 - temperatuur 42
 - toetatud kettad
 - taastamine 67
 - toide
 - aku 40
 - toiminguklahvid
 - eelmine lugu või osa 37
 - ekraani heleduse suurendamine 37
 - ekraani heleduse vähendamine 37
 - ekraanikujutise kuvamiskoha vahetamine 37
 - esitamine, paus, jätkamine 37
 - helitugevuse suurendamine 37
 - helitugevuse vähendamine 37
 - helivaigistus 37
 - järgmine lugu või osa 37
 - Spikri ja toe rakendus 37
 - traadita ühendus 37
 - tuvastamine 11
 - toitejuhtme ühenduspesa, tuvastamine 5
 - toite märgutuled, tuvastamine 6, 9
 - toitenupp, tuvastamine 10
 - toote nimi ja -number, arvuti 13
 - traadita võrk, turvalisuse tagamine 62
 - traadita võrk (WLAN)
 - avalik WLAN-ühendus 18
 - ettevõtte WLAN-ühendus 18
 - kasutamine 16
 - turvalisus 18
 - tööpiirkond 19
 - vajalikud seadmed 17
 - ühendamine 18
 - traadita ühenduse juhtelemendid
 - nupp 15
 - operatsioonisüsteem 15
 - tarkvara Wireless Assistant 15
 - traadita ühenduse märgutuli 9, 15
 - traadita ühenduse nupp 15
 - traadita ühenduse sertifitseerimismärgis 14
 - tulemüritarkvara 61
 - turvakaabli lukk, paigaldamine 62
 - turvakaabli pesa, tuvastamine 6
 - turvalisus, traadita ühendus 18
 - töökeskkond 73
- U**
- Unerežiim
 - käivitamine 39
 - väljumine 39
 - USB 2.0 pordid, tuvastamine 21
 - USB 2.0 port, tuvastamine 6
 - USB 3.0 pordid, tuvastamine 5, 21
 - USB-jaoturid 46
 - USB-kaabel, ühendamine 47
 - USB-seadmed
 - eemaldamine 47
 - kirjeldus 46
 - ühendamine 46
- V**
- vahelduvvooluadapter 5
 - vahelduvvooluadapter, kontrollimine 44
 - vahelduvvooluadapteri kontrollimine 44
 - varundamine
 - isiklikud failid 67
 - varundus 66
 - vasak servanips 35
 - veebikaamera
 - kasutamine 21
 - tuvastamine 20
 - veebikaamera märgutuli, tuvastamine 7, 20
 - ventilatsiooniava, tuvastamine 6
 - VGA-port, ühendamine 23
 - video 22
 - viirusetõrjetarkvara, kasutamine 61
 - võrgu pistikupesa, tuvastamine 5
 - väline vahelduvvoolutoide, kasutamine 43
 - välise monitori port 23
 - välise monitori port, tuvastamine 6, 21
 - välise vahelduvvoolutoite kasutamine 43
 - väljalülitamine 44
 - värskendus
 - arvuti 68
 - taastamine 68
 - Windows 69
- W**
- Windows
 - failiajalugu 67, 68
 - failide taastamine 68
 - kõige eemaldamine ja valiku uuesti installimine 69
 - lähtestamine 69
 - Refresh 68, 69
 - süsteemi taastepunkt 66, 68
 - taasinstallimine 68, 69
 - varundamine 67
 - Windowsi klahv, tuvastamine 11
 - Windowsi paroolid 60
 - WLAN-i antennid, tuvastamine 7
 - WLAN-i häälestamine 17
 - WLAN-i märgis 14
 - WLAN seade 16
 - WLAN-seade. 14
- Ä**
- ärkamisel parooli nõudmise määramine 40
- Ü**
- ühenduse loomine WLAN-iga 18
 - ühenduspesa, toide 5